

Upravništvo: Ljubljana, Knafljeva
ulica 6. — Telefon št. 3122, 3123,
3124, 3125, 3126.
Inseratni oddelki: Ljubljana, Selen-
burgova ul. 6. — Tel. 3492, 3493.
Podružnica Maribor: Gosposka ulica
št. 11. — Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocenova ulica št.
2. — Telefon št. 190.
Računi pri pošti ček. zavodih: Ljub-
ljana št. 11.842, Praga čisto 78.180,
Wien št. 105.241.

JUTRO

Naročnina znaša mesečno Din 25.—

Za izdajstvo Din 40.—

Uredništvo:

Ljubljana, Knafljeva ulica 6. Telefon
3122, 3123, 3124, 3125, 3126. Maribor,
Gosposka ulica 11. Telefon št. 2440.
Celje, Strossmayerjeva ulica št. 1.
Telefon št. 65.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglaš po
tarifi.

Po poskušnem atentatu na Kemala

Ob vestih o ponesrečenem atentatu, ali točneje o zaroti zoper Kemala Atatürka, postane politično razmišljanje človek vnovič pozoren na kolosalno delo, ki ga je izvršil ta veliki državnik. Zarota nas celo opozori na obratno, kakor je bil njen namen, namreč na vse-kakor presenetljivo dejstvo, da je bilo zarot zoper Kemala tako malo, pa prav tako malo tudi atentatskih poskusov. Zakaj tako ogromen prevrat, kakor ga je izvedel Kemal, je naravnost orjaška stvar in ob vestih o zaroti zoper njega se čudimo, kako da je stara Turčija pokazala razmeroma malo odpora zoper reforme, ki so do temeljev preobrazile muslimanski svet v Turčiji. Zarotnikom se ni posrečilo dokazati svetu, da bi mislil, kako na slabih nogah stoji sedanji politični sistem v Turčiji, marveč se je zopet obnovil vtis, da stoji še prav zelo trdno.

Da je zarota izvirala iz Sirije, ne pomeni nič, zakaj od tamkaj kakaga subverzivnega gibanja ni, niti ni politično zainteresiranega zaledja, ki bi ga gojilo in negovalo. Francoske oblasti, ki izvršujejo mandatne pravice nad Sirijo, nimajo nikakih aspiracij na turške pokrajine; svobodi ter samostojnosti Kemalove Turčije od te strani prav gotovo ne preti nikaka nevarnost. V koliko izvirajo od konservativnih staroturških emigrantov, turških, čerkeskih ali kurdskih, o tem bo več jasnosti prinesla preiskava. Vsekakor pa nam je v tej smeri iskati motivov in nagibov za zaroto.

Ime Kemalovo bo nedvomno s tako imenovanimi zlatimi črkami zapisano v zgodovini. Z zlatimi črkami, če naj to izrazi ono visoko ceno, ono veliko mero priznanja, ki gre možu, državniku tako odličnih kvalit, kakor jih ima Kemal Atatürk. Kaj je bila Turčija ob njegovem nastopu in kaj je sedaj? Sultanat je stopil šele na prve stopnje moderne demokratične reda in režima, saj se je v letu 1908. izvedla šele prva revolucija in v zvezi z njo prvi parlament. Kemal je napravil orjaški skok, ko je uvedel republiko. Ali vsekakor še mnogo više moramo ceniti odpravo kalifata, odpravo funkcije verskega poglavarja, ki jo je dotlej vršil sultan.

V dveh pogledih je bilo to temeljne važnosti. Prvič je s tem radikalno posegel v verske predstave, ki so pomenile pač eno najmočnejših tradicij v svetu sploh. Drugič pa se je s tem odrekal močni postojanki, ki jo je imela Turčija sredi muslimanskega sveta in ki bi se dala jako spretno izrabljati za oporo revizionističnih in ekspanzivnih teženj. S tem aktom se je potemtakem Kemal izkazal za pravo nasprotje imperialističnega diktatorja in je dokumentiral svojo nesebično voljo do veličine domobivalstvo oporošiti vezi, temelječih v vine, ki naj se doseže brez obremenitve za druge, ne na tuje stroške in žrtve.

Radikalizem v reformah, ki naj preislamu, ne toliko v njegovih verskih naukih, marveč mnogo bolj v tradiciji, ki je nastala mimo verskih predpisov v ožjem smislu, se je nadaljeval skozi ves čas Kemalove državniške kariere. Pred nedavnim je vzbudil z njimi jako veliko negotovost, ko je izvedel določbo, da duhovniki katerihkoli veroizpovedanj ne smejo izven svoje službe nositi posebnih duhovniških oblačil. Takrat niso bili nad reformo ogorčeni samo muslimani, marveč prav zelo tudi na primer pravoslavni Grki v Carigradu, ki so bili seveda tudi prizadeti. Ali ker je reforma zadela vse konfesije enako, se ni mogel nihče opreti na trditve, da je ukrep naperjen zoper neko manjšino specialno. Je pa resnica, da je prav ta reforma vzbudila poskuse, poiskati si duška v zarotah. Toda znak, kako slabotna je konservativna opozicija, čeprav je nedvomno po številu jako močna, moramo vsekakor gledati v dejstvo, da je režim z lahkoto obvladal vse te naklepe.

Ako je sedaj odkril pravočasno tudi najnovejšo zaroto, izvirajočo iz Sirije, moremo po tem sklenati, da njegova čvrsta organizacija tudi sedaj še ni odnehala.

Nihče ni tako kratkoviden, da bi mislil, da se bo od Kemalovih reform vse ohranilo. Nedvomno bodo deležne iste usode, kakor slično reformno delo v vseh časih in razmerah. Ohrani se glavno, a kar se ne očuva, more vsaj posredno ostati v funkciji, po tem, da razvname duhove in jih prisili v akcijo, v delavnost, ki je vedno več vredna nego mrtvilo. Na takih pogojih pa vedno uspeva napredek. Toda glavno v njih ne more propasti in tvorilo bo tudi nadalje temelj, na katerem se bo Turčija razvijala. In s tega vidika moremo reči, da mora vsak prijatelj civilizacije želeiti, da ostane Kemalov režim čim dalje časa, kajti s tem se reforme utrjujejo in zagotovo si učinek za čim daljšo dobo. Zato moremo z veseljem pozdravljati poročila, da se je atentat ponesrečil.

Enako nas navdaja z zadovoljstvom zunanja politika Turčije. Občudovati

Pred novo italijansko ofenzivo

Velika italijanska ofenziva na vseh treh frontah se bo pričela baje 28. oktobra, za obletnico fašističnega pohoda v Rim

Rim, 25. oktobra. d. Po brzojavkah, dospelih z vzhodnoafriškega bojišča, pripravlja italijansko vrhovno poveljstvo za 13. obletnico fašističnega pohoda v Rim, to je 28. oktobra, veliko ofenzivo na vseh treh frontah. Glavni cilj nove ofenzive naj bi bilo uničenje abesinske južne vojske, ki se zbira pod poveljstvom rasa Nasibuja v okolici Hararja in Džidžige, kakor tudi osvojitve postojank ob črti Adua—Adigrat, ki jih imata sedaj še v svoji posesti združeni severni abesinski vojski Mulugete in rasa Sejuma.

Italijanska ofenziva se bo na vseh frontah izvedla na naslednji način: Prva armada, ki ima svoje oporišče v Asmaru, naj bi prodrla s črte Adigrat—Adua—Aksum južno-vzhodno proti Makali. Druga armada bi imela težavno nalogo, da prodira s svoje dosežane postojanke v bližini Francoske Somalije vzdolž meje proti jugu ter napade vojsko generala Nasibuja na levem boku in jo z močnim pritiskom odloči od abesinskega središča. Tretja vojska s svojim operacijskim oporiščem v Italijanski Somaliji pod poveljstvom generala Grazianija naj bi napadla naprej eksponirane čete abesinske južne vojske na obeh krilih ter jih pogнала do črte Harar—Džidžiga.

Vojaški strokovnjaki so mnenja, da bo po pričetku nove ofenzive trajalo še precej dolgo, preden bo prišlo do odločilne bitke. Italijansko vojsko čakajo zlasti na jugu znatne težave pri prodiranju. Razdalja od sedanjih italijanskih postojank v Ogadenu, kjer so pogoste praznote med posameznimi deli vojske, do Hararja znaša do 700 km. Tudi na severni fronti prodiranje ne bo lahko. Tu pričakujejo, da se bodo Abesinci umikali počasi v obrambnih bojih od Makale do Magdale in Desija ob robu visoke planote tu bi

se šele uprli z vsemi silami napadalcem. Do tega trenutka bodo morale italijanske čete prehoditi zelo težavno ozemlje. Pot vodi tu s strnih pogorij v puščavo, katera površina je pogosto celo nižja kakor morska gladina.

Komunike št. 28

Rim, 25. oktobra. AA. Ministrstvo za tisk in propagando je izdalo naslednji komunik št. 28:

Na somalski fronti se nadaljuje akcija v šebeljskem odseku. Po zavzetju utrjene kraja Dagnereje nadaljujejo italijanske čete prodiranje ob reki in so doslej zavzele 20 vasi in Kalaf, glavno mesto v pokrajini Saveli. Mnogo plemenskih poglavarjev se je vdalo in izreklo svojo zvestobo. Sultan Oloir Dinle, ki se je že prej vdal, se bori skupaj z italijanskimi četami. Letalstvo vrši izvidne polete v odseku Ogaden do Sasabana in v odseku Jubl.

Na eritrejskem bojišču nič novega.

Ponesrečen abesinski napad zapadno od Aksuma

Rim, 25. oktobra. AA. Današnji rimski listi priobčujejo brzojave, da je res Sejum napadel italijansko desno krilo zapadno od Aksuma in ga skušal obkoliti. Abesinci so bili odbiti z velikimi izgubami in so se umaknili čez Gero, pritok reke Takaze. Italijanski uspeh je v prvi vrsti posledica novozgrajenih cest, ki so jim omogočile nagle prevoze topništva na levo krilo in nagle dovoze municijskih kolon. Pri zasledovanju sovražnika so italijanske sprednje straže ugotovile, da zbira Abesinci močne oddelke ob reki Gero.

Današnja poročila navajajo nadalje, da se prebivalstvo nezasedenih krajev še vedno prijavlja Italijanom. Ta prehod jim olajšuje patrulje askarjev, ki nastopajo v skupinah po 20. Italijansko letalstvo meče letake s pozivi prebivalstvu v nezasedenih krajih, naj se vda.

Abesinska koncentracija na severu končana

Asmara, 25. oktobra. d. Po dospelih vesteh se mora smatrati koncentracija abesinskih čet na severni fronti kot končana. Rus Sejum je baje zbral svoje čete med rekama Ueri in Gero, ki sta pritoka Takaze, ter ojačil postojanke severno od Makale. V severni Tigri je došlo do manjših epodov med italijanskimi četami in abesinskimi predstražami.

Uspeh italijanskih letal

Dagnereja, 25. oktobra. w. Sedaj je že izven dvoma, da je italijanski zračni napad ustavil od abesinske strani pripravljeni napad na Mustahil. Zvedelo se je, da

Mussolinijevi predlogi za sporazum

Na kakšni bazi bi bila italijanska vlada pripravljena pogajati se za likvidacijo afriške vojne

Pariz, 25. oktobra. a. Kakor poročajo pariški listi so med Rimom, Parizom in Londonom sedaj v razpravi naslednji Mussolinijevi predlogi za sporazum:

- 1) umik dveh italijanskih divizij iz Libije;
- 2) prekinitev vojaškega pohoda proti Abesiniji;
- 3) ukinitve vseh nadaljnjih transportov iz Italije v vzhodno Afriko;
- 4) predložitev teh predlogov odboru trinajstih Društva narodov, če umakne Anglija del svojega vojnega brodirja v Sredozemsko morje;
- 5) koncesije v Hararju, Ogadenu in Tigri v korist Italije z ohranitvijo nominalne suverenosti abesinskega cesarja;
- 6) Italija bi ne nasprotovala mednarodni pomoči Abesiniji.

Lavalova akcija uspeva

Rim, 25. oktobra. o. Pobudo predsednika francoske vlade Lavalja za ureditev celotnega vzhodno-afriškega problema na novih osnovah, spremljajo v Rimu z velikimi simpatijami in s popolnim zaupanjem. Laval se strinja s stališčem Italije, da Abesinija ne predstavlja etične celote marveč, da gre za razne etnične skupine, ki so bile na periferiji Abesinije s silo podjarmljene od vlade v Addis Abebi. Zato bi se morala pokrajini Tigri, Gondarju, Hararju, in drugim prepustiti, da njihovo prebivalstvo samo odloči o svoji usodi. Če bo zmagalo to stališče, bo po mnenju rimskih krogov abesinsko vprašanje rešeno preko noči.

Razpust angleške spodnje zbornice

Včeraj je bila končana zunanjepolitična debata v spodnji zbornici, ki je bila nato razpuščena

London, 25. oktobra. o. Pozno ponoči je bila končana velika zunanjepolitična debata v spodnji zbornici. Na koncu je notranji minister Simon ponovno obrazložil stališče vlade v abesinskem konfliktu in izjavil med drugim:

Nekateri širijo govorice, da se je angleška vlada odločila zapustiti svojo dosedanja politiko brez kompromisnega sodelovanja pri Društvu narodov. Razen tega se govori, da bo Abesinija brezpogojno sprejela neki baje že pripravljeni sporazum. Vse te vesti, ki so naravno izzvale v javnosti veliko pozornost, nimajo drugega cilja, kakor da motijo dobre odnose med Rimom, Parizom in Londonom, predvsem pa razmerje Anglije do Društva narodov. V imenu vlade izjavljam, da so vse te govorice brez vsakršne osnove. Od vsega začetka italijansko-abesinskega spora je štemela politika angleške vlade neomajno za tem, da se najde in doseže sporazum, toda vedno v okviru in na osnovi pakta Društva narodov. Vsekakor tak sporazum bi moral biti v celoti sprejet od Abesinije in od Italije. Mi nismo pričeli nikakih pogajanj izven Društva narodov in izrecno moram naglasiti, da se bomo tudi v bodoče pogajali edinele v okviru Društva narodov in pristali samo na sporazum, ki bo zadovoljil vse tri zainteresirane stranke, Italijo, Abesinijo in Društvo narodov.

Kraljeva poslanica

Po govoru sira Johna Simona je bila prečitana poslanica kralja Jurija o zaključitvi zasedanja in o razpustu spodnje zbornice. Poslanica pravi med drugim:

Odnosaji s tujimi državami so še nadalje prijateljski. Kritično stanje, ki je izbruhnilo med Italijo in Abesinijo, mi je zadalo veliko skrb. Vlada se trudi, da sama zase in s sodelovanjem drugih vlad omogoča mirno rešitev. Ker ni bilo mogoče preprečiti uporabe sile, skuša lojalno podpirati vsa prizadevanja za obnovu miru na pravih osnovi in v duhu pakta Društva narodov.

Čeprav mogoča vlada ni prenehala in ne bo prenehala s prizadevanjem, ki naj omeji oboroževanje vseh vrst z mednarodnimi

smo mogli modrost Kemalovega režima, ko se ni dal na lov za fato morgano kakaga revizionizma, stremčega za obnovo gospostva nad arabskimi deželami, marveč je omejil in koncentriral svoj delovni načrt na pravo Turčijo. In s te osnove je uravnavala Turčija tudi svojo vnanjo politiko. Za radikalno naziranje Kemalovega režima, ki se niti najmanj ne da voditi po tradiciji in konservativizmu, je značilno, da se je opirala na Sovjetsko Rusijo, ki je bila vendarle dedič stare Rusije, tradicionalne nasprotnice Turčije. In prav tako je znak enakega razpoloženja, da se je Turčija

sporazumi, vendar ni bilo mogoče odločiti o prenehanju angleškega vojaškega letalstva, ker bi sicer trpela obramba Velike Britanije in britanskega cesarstva.

V nadaljnjem odstavku poslanice poudarja angleški kralj, da se je gospodarsko stanje Velike Britanije zboljšalo. Uspehe zunanje trgovine je treba pripisati novim trgovinskim pogodbam s tujimi državami. Poslanica omenja tudi znižanje števila brezposelnih in ukrepe, ki jih je vlada izdala, da izpolni letalske potrebe in poštne zveze med posameznimi deželami britanskega cesarstva.

Pričetek volilne borbe v Angliji

London, 25. oktobra. d. Po določitvi roka novih parlamentarnih volitev za 14. november so politične stranke že pričele volilno agitacijo. Vlada je imenovala 557 kandidatov za 615 mandetov spodnje zbornice. Na tej vladni listi je 494 konservativcev, 40 Simonovih nacionalnih liberalcev, 20 kandidatov Macdonaldove nacionalne delavske stranke in trije nacionalisti. Izmed teh je bilo že doslej 445 članov spodnje zbornice, 56 parlamentarcev ne bo več kandidiral.

Obsodbe katoliških duhovnikov v Nemčiji

Berlin, 25. oktobra. d. Včeraj je bila izrečena razsodba v procesu proti katoliškim duhovnikom iz Padeborna, ki so bili obtoženi zaradi deviznih prestopkov. 58-letni generalni vikar škofije v Hildesheimu dr. Seelmayer je bil zaradi ponovnih deviznih prestopkov obsojen na 4 in pol leta ječe, 5 let izgube častnih pravic in globo 150.000 mark. Generalni tajnik Bonificijeve družbe za katoliško Nemčijo, Valjem Frechmann, je bil obsojen zaradi pospeševanja deviznih kršitev na 5 let ječe, 5 let izgube častnih pravic in prav tako na globo 150.000 mark.

sprizajnila z Grčijo, s katero je vojvala svojo zadnjo vojno še po svetovnem spopadu, preko nje pa z Balkanskim zvezo, ki jo je pomagala osnovati kot ena najbolj vnetih zagovornic. Turčija je danes ena najtrdnjših stebrov Balkanske zveze, eden najzanesljivejših opornikov stabilizacije in miru na jugovzhodu. Zato moremo tudi kot neposredno zainteresirani zavezniki in prijatelji izraziti svoje največje zadovoljstvo, da stoji Kemalov režim trdno, pa mu želimo enakih uspehov tudi v bodoče.

Nova vstaja na Kreti?

Po italijanskih vesteh je na Kreti zaradi obnove monarhije v Grčiji izbruhnila revolucija

Rim, 25. oktobra. o. Po vesteh s Krete je tam izbruhnila kot reakcija na obnovo monarhičnega režima v Grčiji revolucija večjega obsega. Republikanska vojska je že zasedla vse strateške postojanke na otoku. Po zadnjih vesteh se je vse prebivalstvo Krete pridruživlo upornikom. Predsednik grške vlade general Kondilis je takoj odredil, naj krenejo proti Kreti trije torpedni rušilci in 2.000 vojakov izmed najzanesljivejših oddelkov atenske garnizije. V primeru, da tem četam ne bo uspelo zavreči upora na Kreti, bo Kondilis sklical še v teku noči izredno sejo vlade, ki naj bi sklepala o tem, ali ne bi kazalo zaradi teh dogodkov še za nekaj časa odgoditi ljudsko glasovanje o obnovi monarhije ali pa vsaj odgoditi plebiscit na Kreti.

Republikanci imajo na Kreti po cenitvah grške vlade kakih 20.000 do 30.000 mož,

ki so dobro oboroženi. Ker se skoro vsi grški otoki v taboru republikancev, ni izključeno, da se bo ta pokret razširil na vse grške otočje in da ga bodo skušali razširiti tudi na grško celino. V zvezi s ukrepi, ki jih je izdala vlada, da sadni republikanske akcije, so bili danes aretirani vsi voditelji republikanske stranke. Med drugimi so bili aretirani tudi general Tanasisteos, general Tatritis ter okrog 50 drugih višjih oficirjev, med republikanskimi voditelji pa poslanca Margariatis in Protoriotis. Vsega je bilo v teku današnjega dne aretiranih nad 450 republikancev.

Grški demanti

Atene, 25. okt. AA. Atenska agencija kategorično demantira v inozemstvu razširjene vesti o neredih na Kreti. V vsej Grčiji vlada mir.

Mir med Bolivijo in Paragvajem

Buenos Aires, 25. oktobra. AA. Končni načrt mirovne pogodbe med Bolivijo in Paragvajem, ki ga je sestavila konferenca posredniških držav v Buenos Airesu in ki je bil izročen vladama Bolivije in Paragvaja, da ga potrdita, poudarja v svojem prvem členu, da je vojna med obema državama končana. Po drugem členu se ustanovi med Bolivijo in Paragvajem demilitarizirano ozemlje, široko 30 km. V načrtu pogodbe je tudi določba, na podlagi katere odstopa Paragvaj Boliviji svobodni pas v rečnem pristanišču Casa, kamor prihajajo tudi velike prekomorske ladje. Posebna določba govori o izmenjavi ujetnikov. Pogodba predlaga Boliviji in Paragvaj, naj skleneta še poseben pakt o nenapadanju in razsodišču za spore, ki bi nastali pri tolmačenju mirovne pogodbe.

Po dosedanjih poročilih bosta predloženi načrt mirovne pogodbe odobnila i Paragvaj i Bolivija.

Pred preosnovo češkoslovaške vlade

Praga, 25. oktobra. o. Snodi so se v parlamentarnih krogih razširile vesti o skrajšnjih izjemnih razmerah v češkoslovaški vladi. Govorili so predvsem o ostavki predsednika vlade Malypetra. V merodajnih krogih teh vesti direktno ne potrjujejo, vendar pa priznavajo, da ni izključena rekonstrukcija vlade, ker so se češki agrarci odločili zamenjati svoje ministre v vladi. »Lidove Noviny« pišejo, da bo ministrski predsednik Malypetr v kratkem izvoljen za predsednika agrarne stranke, Ker nameravajo agrarci izvesti temeljito

reorganizacijo svoje stranke, bo predsednik stranke tako okupiran s tem delom, da ne bi mogel biti istočasno tudi šef vlade. Kot najresnejši kandidat za predsednika vlade se označuje dr. Milan Hodža. Njegova kandidatura je izzvala v političnih krogih veliko pozornost in ji pripisujejo velik notranji politični pomen. Dr. Hodža je imel v teku zadnjih mesecev celo vrsto političnih shodov na Slovaškem. Iz dejstva, da je agrarna stranka postavila kandidaturu Slovaka za predsednika vlade, sklepajo v političnih krogih, da so agrarci sprejeli njegovo notranje-politično smer. Umik Malypetra iz neposredne strankarske politike uteme-ljuje tudi s tem, da smatrajo agrarci Malypetra kot svojega kandidata za bodočega predsednika republike.

Preiskava o zaroti proti Kemalu Atatürku

Jeruzalem, 25. oktobra. AA. V preiskavi proti aretiranim atentatorjem, ki so nameravali umoriti predsednika turške republike Kemala Atatürka, so ugotovili, da je bil eden izmed glavnih organizatorjev zarote član transjordanskega parlamenta Esad paša Hilap, ki je zbežal v Haifo. Aretirani so bili tudi trije turški oficirji, ki so med grško-turško vojno 1923 po-begnili v Grčijo in se nato nastanili v Palestini.

Prebivalstvo Turčije

Ankara, 25. oktobra. Uradno se objavlja, da je ljudsko število dalo naslednje rezultate: Turčija ima 16.188.000 prebivalcev. Število prebivalcev glavnega mesta Ankare se je od zadnjega ljudskega števila leta 1927 podvojilo ter znaša sedaj 123.000. Tudi število Carigrada se je povečalo od 650.000 na 719.000.

Spremembe v uredbi o osebnih dokladah

V večeršnjih številki smo objavili vsebino nove uredbe ministrskega sveta, s katero se v nekaterih točkah spreminja določbe v uredbah o dokladah državnih uslužbencev in državnih upokojencev z dne 17. septembra t. l. Spremembe niso tako velike, kakor so v uradnih krogi upali in pričakovali. Z izjemo povišanja doklade za otroke, se nanašajo le na ožje kroge državnih namestencev.

Rodbinska doklada za otroke je bila dosedaj določena na 110 Din mesečno, če ima uslužbenec do tri otroke, in na 120 Din, če ima več otrok. Po novem je ta doklada zvišana v prvem druginjskem razredu na 130, odnosno pri več ko treh otrokih na 140 Din, dočim ostane v drugem in tretjem druginjskem razredu nespremenjena.

Poročena državna uslužbenka po septemberski uredbi ni imela pravice do osebne doklade, če je živela skupno z možem. Sedaj ji gre polna osebna doklada, ako moževi dohodki ne presegajo 500 Din mesečno. Ako so moževi dohodki višji od 500 Din, se druginjska doklada sorazmerno znižuje. Znižanje se računa po naslednjem primeru: Mož ima 1000 Din mesečnih dohodkov. Od tega se odšteje 500 Din pa se razpolovi. Za polovico tega ostanka, to je za 250 Din, se zniža ženina osebna doklada. Ako živi žena ločeno od moža zaradi razprij ali ločenega zakona, ali ako mož in žena ne stanujeta v istem kraju, dobiva žena celo osebno doklado.

Ce sta mož in žena državna uslužbenca, ali je eden državni uslužbenec, drugi pa javni ali zasebni namestnik ali upokojenec, po septembarski uredbi nista imela pravice do doklade za otroke. Po novem jima gre v tem primeru, ako sta oboje državna uslužbenca ali eden od njih državni upokojenec, doklada za vsakega otroka po 80 Din, odnosno 90 Din, ako imata več ko tri otroke. Ako je mati državna uslužbenka, a oče katerega drugega pčnika, ima mati pravico na doklado za otroke samo, če je oče siromašnega, sta in nesposoben za pridobivanje. To je

veljalo po septembrski uredbi tudi za primer, če sta starša živela narazen, po novem ima mati pravico do doklade, ako živi otrok pri njej in ko zanj ne dobiva od očeta nikake vzdrževalnine.

Nova je tudi določba, da ima državna namestnica, ki je drugič poročena, pravico do doklade za otroke iz prvega zakona in sicer 80, odnosno 90 Din. Za ženo državnega uslužbenca, ki sama ni v službi, veljajo dosedanje določbe.

Glede upokojencev je nova določba, ki pride kot tretji odstavek k 10. členu uredbe z dne 17. septembra. Glasi se: »Rodbinski upokojenec, ki jim je penzija odredjena po smrti oseb, navedenih v čl. 3 in 9, pripada isti osebni dodatek, kakršnega bi imela oseba, od katere izvaja pravico do penzije.

Omožena osebna upokojenka, upokojenka po 31. avgustu 1923, ima pravico do osebne doklade pod enakimi pogoji, kakor omožena aktivna uslužbenka. Doklade za otroke so za upokojence enake kakor za aktivne uslužbenke. Analogno veljajo za upokojence tudi določbe glede doklade za otroke, ako sta oče in mati ali samo eden od njih v državni službi.

Doklade za otroke so pri žandarmeriji enake kakor pri ostalih državnih uslužbenih.

Nejasna je določba nove uredbe, ki dodaja k 25. členu septembrske uredbe nov tretji odstavek. Prvi odstavek tega člena določa, da upokojenec nima pravice do osebne doklade, ako ima gotovo vsoto lastnih mesečnih dohodkov. Drugi odstavek izvzema iz te določbe upokojene ministre, bane, državne podtajnike, upokojence s 25 ali več leti efektivne službe in rodbinske upokojenke, ki so stare 60 ali več let. Novi odstavek se glasi: »Izjemno od teh določb se bo upokojenec iz člena 2, 3 in 4 (mišljeni so upokojenci po zakonu pred 1. septembrom 1923), ki so penzionirani z manj ko 25 let efektivne državne službe in imajo dodatke po prvem odstavku, izplačevala osebna doklada, zmanjšana za 25%. To velja tudi za rodbinske upokojenke iz člena 5, ki še niso dovršile 60 let starosti.

Maček v borbi s frankovci

Beograjske informacije o trenjih v hrvatskem opozicijskem taboru — Pred velikim sestankom ožjih pristašev dr. Mačka — Posvetovanja šefov združene opozicije

Beograd, 25. oktobra. d. Združena opozicija kaže zadnje dni veliko živahnost. Posebno aktivni so voditelji njenega srbijanskega dela, ki pripravljajo gradivo za prihodnji sestanek predstavnikov vseh skupin združene opozicije. Sestanek bo najbrže prve dni prihodnjega meseca in to zopet v Zagrebu, ne pa v Beogradu, kakor so se glasile prvotne vesti. Srbijanski opozicionarci izdelujejo tudi program za enotno nastopanje združene opozicije v teku prihodnjih mesecev. Izvajanje tega programa pa bo odvisno od sprejema političnih zakonov, pred vsem od novega zakona o zborovanjih in društvih, ki naj bi omogočil zakonito delovanje združene opozicije, odnosno njenih skupin.

V krogih okoli Ljube Davidovića in Joce Jovanovića gledajo na bodoči razvoj političnih prilik z velikim optimizmom, zlasti sedaj po prejemu Mačkovega pisma. Oni zatrjujejo, da so tudi v bodoče zagotovljeni najboljše odnose s dr. Mačkom. Iz njihovih vrst prihajajo tudi vesti, da se bo vršil kmalu po sestanku delegatov skupin združene opozicije intimen sestanek med dr. Mačkom, Davidovićem in Joco Jovanovićem, ki bodo razpravljali o vseh preostalih problemih ter določili skupno taktiko za bodočo politično akcijo.

V beograjskih krogih združene opozicije se živahno komentira današnje poročilo radikalnega glavnega glasila

»Vremena« o pričetku borbe med dr. Mačkom in levičarsko usmerjenimi frankovskimi elementi. Borbo je, pravi »Vreme«, izzval Vilder, ki ni mogel več mirno gledati vedno bolj naraščajočega vpliva frankovcev na politiko prijateljev dr. Mačka. Po informacijah »Vremena« je akcija frankovcev tako močna, da ni izključena njihova zmaga, kar bi pomenilo prevzem vodstva hrvatskega dela združene opozicije po frankovcih. Dr. Mačku frankovci predvsem zamerjajo, da vzdržuje stike s srbijanskimi opozicionarci, dočim so oni proti vsakemu sodelovanju s Srbi, ne le z onimi iz Srbije, marveč tudi z onimi iz bivše SDS. Borba je zelo srđita in dr. Maček se nahaja zaradi tega v zelo težavnem položaju.

Kakor »Vreme« dalje poroča, je dr. Maček sklical za prihodnje dni v Zagreb na konferenco vse svoje politične prijatelje in zaupnike s podeželja, da jim poroča o političnem položaju. Na tem sestanku, ki ga je tako dolgo odlagal, misli dr. Maček sprožiti tudi »prašanje odnošajev do srbijanskih prijateljev in pojasniti svoje stališče napram očitkom frankovcev.

V Narodni skupščini so zbrana še vedno vodstva posameznih parlamentarnih klubov. Ki razpravljajo o taktiki iz delu v teku prihodnjega zasedanja Narodne skupščine. Včeraj se je izvršila tudi namestitve posameznih klubov po novih prostorih v Narodni skupščini.

Nastopna avdienta poslanika Grisogona

Varšava, 25. oktobra. AA. Predsednik republike je sprejel včeraj v slovesni avdienti novega jugoslovenskega poslanika dr. Grisogona, ki mu je izročil svoja poverljiva pisma. V svojem govoru je poslanik dr. Grisogono med drugim dejal, da je ljubezen in spoštovanje napram plemenitemu poljskemu narodu nacionalna tradicija Jugoslovenov, ki ne morejo pozabiti stoletne skupne borbe za obrambo zapadne civilizacije in narodne neodvisnosti. Bliznje sorodstvo po rodu in jeziku zbljuje oba slovanska naroda, ki imata oba tudi dolžnost braniti in konsolidirati nacionalno edinstvo, ki sta ga dosegla z ogromnimi žrtvami. Čuvajmo srečno dosežene pridobitve bosta obe državi nadaljevali pot miru. Patriotizem vlade poljske republike je jamstvo, da se

bo nadaljevalo delo velikega maršala Pilsudskega.

Predsednik poljske republike Moscioki je v svojem odgovoru iskreno pozdravil jugoslovenskega poslanika ob njegovem prihodu na Poljsko, katere preteklost ima tradicionalne skupne zveze s hrvatsko preteklostjo Jugoslavije. Etnično sorodstvo, prijateljstvo in veliki patriotizem obeh narodov, vaša borba pod vodstvom Velikega kralja Aleksandra za uedinjenje in neodvisnost in naša pod vodstvom maršala Pilsudskega, kakor tudi skupno delo za organizacijo miru, ustvarjajo atmosfero vzajemne simpatije in prijateljstva, ki ga nič ne bo skililo in ki nam bo omogočilo sodelovanje na najširših osnovah.

Po avdientci je jugoslovenski poslanik položil venec na grob Neznane žunaka.

Vračko, lesni trgovec v Kamnici, Ivan Serbinek, veleposesnik v Vrtičah, Franc Špari, posestnik v Jarenini, Mihael Kovčič, gostinčar v Melju, Alojzij Rebernik, posestnik v Zrkovcih, Josip Potrun, učitelj pri Sv. Lovrencu na Pohorju, Franc Koban, posestnik iz Zgornje Polskave, Ivan Hauptman, posestnik iz Poljčan in Franc Rečnik, posestnik iz Rač.

Beleške

Parlamentarni klubi

Klub narodnih poslancev JRZ šteje do sedaj 135 poslancev. Člani kluba izjavljajo, da se bodo v svojem političnem in parlamentarnem delu ravnali po navodilih izvršnega odbora JRZ. Podpirali bodo v parlamentu vsako vlado, ki bo uživala zaupanje in podporo glavnega odbora JRZ.

Narodni delovni klub šteje do sedaj 34 poslancev. Direktorij kluba pa računa, da bo vstopilo še nekaj poslancev, tako da bi šel klub v teku prihodnje tedna okoli 40 poslancev. Klub je pripravljen podpirati vlado od slučaja do slučaja ter bo zavzel k vsaki stvari posebej svoje stališče.

Neodvisni klub jugoslovenskih nacionalnih poslancev, ki je sprejel za svoj program pohorsko deklaracijo, šteje sedaj nad 50 članov.

Položaj v Jevtičevem Jugoslovenskem klubu je še vedno nerazčiščen. Koliko šteje ta klub trenutno poslancev, ni mogoče vedeti, ker se vrši v samem klubu ostra borba za to, da-li naj zemljoradniki ostanejo še v naprej v njegovem okrilju, ali pa osnujejo svoj poseben klub. To mišljenje zastopa predvsem Stajić in pa Voja Lazić, ki je nerazpoložen proti Jevtiću in njegovim prijateljem, ker ni bil pri zadnjih volitvah skupščinskega predsedništva ponovno izvoljen za podpredsednika Narodne skupščine.

Pohorski sestanek v Zagrebu

Iz Zagreba nam pišejo: V petek dopoldne se je vršila v hotelu »Esplanade« konferenca nekaterih članov vodstva pohorske akcije. Konferenco so se udeležili m. dr. senator Jovan Banjanin ter bivši ministri dr. Grga Andjelinić, dr. Svetislav Popović in Juraj Demetović. Dopoldne se je konferenca nadaljevala in je trajala do pozno zvečer. Po konferenci so člani vodstva pohorske akcije izjavili vašemu dopisniku, da so razpravljali o položaju, ki je nastal po glasovanju v Narodni skupščini.

Kasno spoznanje

»Kmeti List« razmišlja in razpravlja o politični »spekulaciji«, ki so s svojim postopanjem zagrnili v ljudih vsako veselje do politike in ki so posebno nevarni vsakemu novemu političnemu pokretu. »Kmeti List« prihaja na podlagi lastnih izkušenj do sledečih zaključkov: »Najbolj žalostno je to, da se ti spekulanti najraje oprimejo novih, ustvarjajočih se pokretov, tako da čisto popolnoma ubijejo vero v stare preizkušene borbe in pa tudi v pokret sam. Posebno je potrebno, da vsak nov pokret vzame v roke prav debelo rečito za takozvane »pridobitve«. Pridobiva se samo mladina; v njej je idealizem, v njej je poštenost. Med pridobljenimi starimi so redko v resnici pridobljeni, večinoma se za tem skrivajo politični spekulanti, ki po navadi ob prvi preizkušnji zapuste pokret.

Ugotovitev »Kmetkega Lista« podpise mo z obema rokama. Žal so prišli njegovi gospodarji malo kasno do spoznanja, ko jim je že pobežal poslednji »pridobitve«, dočim so poprej razbijali enotno nacionalno fronto med nami, ravno z izgovorom, da je treba »pridobivati«.

Prizadevanja za socialistični sportni klub v Mariboru

Mariborsko nemško marksistično glasilo »Volksstimme« poroča: »Po prepovedi delovanja je bil v Mariboru razpuščen sportni klub »Svoboda«. Ta klub je bil samo še formalno včlanjen v osrednjo zvezo »Svobode«, ker je bilo že na zadnjem obnem zboru »Svobode« sklenjeno, da se delavske sportne organizacije osamosvoje. Izdelana so že bila pravila novega sportnega kluba, ko je bil izročen dekret o razpustu. Prijatelji delavskega sporta so po razpustu »Svobode« ustanovili nov klub »Sparta« ter ga prijavili oblastem. V razmeroma kratkem času pa je prišel odlok ministrstva za telesno vzgojo, da ne more potrditi pravil tega kluba. Vzrok ni bil naveden. Člani bivšega delavskega sportnega kluba so končno poskusili še tretjič, potem ko so se informirali na pristojnih mestih, če jim bodo potrdila pravila za Viktorijo. Ustanovili so sportni klub »Viktorijo« ter predložili pravila v potrditev. Pred nekaj dnevi pa so ustanovitelji tega kluba zopet prejeli odlok ministrstva za telesno vzgojo, da jim ne more potrditi pravil.

Akcija za reformo Društva narodov

Pariz, 25. oktobra. o. »Echo de Paris« poroča iz Londona, da je prišel generalni tajnik Društva narodov Avenol, ki se mudi v Londonu, razgovore o reformi Društva narodov. Gre za to, da bi Društvo narodov postalo samo nekaka posredovalna ustanova, ki naj bi prevzela vlogo, katero ji je Anglija namenila že od 1924 dalje. Ker bi se s tem znatno okril vpliv Društva narodov na mednarodno politiko, naj bi se v nadomestilo sklenile posebne antante med posameznimi skupinami držav. »Echo de Paris« pravi, da gre prav za prav za prikrit poizkus ustanovitve direktorija vevlesil v zmislu svojčasnih italijanskih predlogov. Obenem naj bi se pri tej priliki versajska mirovna pogodba docela ločila od pakta Društva narodov.

Železniška nesreča na progi Niš-Beograd

Pri Aračičevem je zavozil brzi vlak v megli v tovornega štirji potniki mrtvi, več ranjenih

Beograd, 25. oktobra. AA. Na postaji Aračičevo na progi Niš-Beograd sta davi ob 3.48 trčila brzovlak št. 101 in tovorni vlak št. 160, ki se je tedaj nahajal na postaji. Štiri osebe so bile ubite, štiri hudo ranjene, tri pa lahko. Poškodovanim so takoj nudili zdravniško pomoč. Pokvarjena sta oba stroja, štirje potniški in sedem tovornih vagonov. Promet je prekinjen. Na kraju nesreče je ravnatelj beograjskega železnicega ravnateljstva, ki vodi očiščevalna dela na progi. Imenovana je tudi že preiskovalna komisija, ki ima nalogo, da ugotovi vzroke nesreče.

Potek katastrofe

O nesreči poročajo naslednje podrobnosti:

Katastrofa se je pripetila pred postajo Aračičevo, 15 km pred Jagodino. Okrog 4. zjutraj se srečata na tej postaji tovorni vlak št. 160, ki vozi iz Beograda proti Nišu, in brzovlak št. 101, ki vozi iz Niša proti Beogradu, kamor pride ob 6. zjutraj. Tovorni vlak privozi običajno na postajo par minut pred brzim vlakom in čaka na stranskem tiru na brzi vlak, ki se na tej postaji sploh ne ustavi. V določenem času je privozil tovorni vlak z manjšo brzi na postajo. Dežurno službo je opravljal postajenačelnik sam, ki pa je začuden opazil, da se tovorni vlak ni ustavil, marveč je vozil dalje skozi postajo na odprto progo, po kateri je moral vsak trenutek priti brzi vlak. Ustavil se je šele izven postaje, potem ko je presekal za brzi vlak pripravljeno kretnico in zavozil na progo, po kateri se je že bližila brzi vlak. Kretničar je takoj pihel in postavil signalno ploščo kakih 500 m pred postajo tako, da bi se bil moral brzovlak ustaviti na odprti progi.

Gosta megla — glavni vzrok nesreče

Na nesrečo pa je bila tako gosta megla, da se je videla luč le kakih par korakov daleč. To je bil menda tudi glavni vzrok nesreče. Strojovodja brzega vlaka zaradi megle ni opazil signala ter je z nezmanjšano brzi vozil naprej. V zadnjem trenutku je sicer opazil žaromete lokomotive tovornega vlaka, tada misleč, da stoji vlak kakor običajno na stranskem tiru, se za to ni dosti zmenil.

Strašne posledice karambola

Hip nato je nastala katastrofa. Brzi vlak se je v svo brzi zalezel v tovornega. Lokomotive obeh vlakov sta se postavili naprej pokonci, nato pa prevrnila ena na levo, druga pa na desno stran tira. Prvi vagon brzega vlaka za lokomotivo je bil vagon II. razreda, v katerem se je vozilo več vojaških kurirjev. Ta vagon se je skoro

Knez namestnik v Londonu

London, 25. oktobra. AA. Popoldne ob 15.30 je Nj. Vis. knez - namestnik Pavle v hotelu »Claridge« sprejel v avdijenci podpredsednika angleške vlade Macdonalda. Avdijenca je trajala približno eno uro. Ob 17.20 je Nj. Vis. knez - namestnik Pavle sprejel v avdijenci angleškega notranjega ministra sira Johna Simona.

Odlikovanje

Beograd, 25. oktobra. p. Odlikovan je z redom Jugoslovenske krone I. stopnje kijevisko - galitski metropolit Antonije.

Iz zdravstvene službe

Beograd, 25. oktobra. p. Z odlokom ministrstva za socialno politiko je imenovan uradni pripravnik dr. Stanko Čermelj za priključno pri sreskem načelstvu v Brezicah, za sekundarnega zdravnika splošne državne bolnice v Ljubljani dr. Slavko Prevec, za sekundarnega zdravnika duševne bolnice v Novem Celju dr. Boris Kristof, dosele uradni pripravnik isobolam ter za administrativnega uradnika splošne državne bolnice v Ljubljani Branko Kranjc. uradniški pripravnik.

Iz sodne službe

Beograd, 25. oktobra. p. »Službene novine« objavljajo ukaz, s katerim je postavljen za sodnika apelacijskega sodišča v Ljubljani dr. Bogdan Petelin, doslej sodnik okrožnega sodišča v Ljubljani. Za sodnika okrožnega sodišča v Ljubljani je postavljen dr. Edvard Bračko, doslej sodnik okrožnega sodišča v Osijeku.

Premestitve v davčni službi

Beograd, 25. oktobra. p. Premješeni so davčni uradniki Milan Peterlin iz Smarja pri Jelšah v Celje, Rudolf Zakrožek iz Novog mesta v Smarje pri Jelšah, Anton Baškovec iz Slovenskih Konjic v Novo mesto, Anton Hlade iz Litije v Kamnik, Stanko Kolc iz Krškega v Ljubljano, Janko Simončič iz Prevalja v Laško, Viktor Mlekarc iz Slov. Bistrice v Šoštanj, Anton Perko iz Brezje v Ljubljano in Fran Furman iz Gornjege grada v Maribor.

Premestitev v poštni službi

Beograd, 25. oktobra. p. Premješeni so Otilija Kambič iz Trebnjega k pošti Ljubljana I., Margareta Pavlič iz Ljubljane k poštni direkciji v Skopje, Pavle Rot iz Ljubljane na Vrhniko.

Upokojitve

Beograd, 25. oktobra. p. Z odlokom prometnega ministrstva sta upokojena prometičnik Anton Cijan in strojevodja Adolf Čeh.

Letalski promet nad Pacifikom

Newyork, 25. oktobra. AA. V Salamedo v Kaliforniji je prispelo prvo letalo poštne in potniške službe med Kalifornijo in Havajskimi otoki. Pretetelo je 2.400 mlj dolgo progo čez Tihl Ocean v 17 urah in 20 minutah.

docela zdrobil. Trije nadaljnji vagoni brzega vlaka in sedem vagonov tovornega ka je hudo poškodovanih. Potniki brzega prometnega ministra inž. Ilić, ki se je peljal s salonskim vozom, sprva niso vedeli, kaj se je prav za prav zgodilo. Nekateri so v blaznem strahu poskakali skozi okna, pri čemer so se več ali manj poškodovali. Postajno osebje je z osebjem obeh vlakov takoj priskočilo na pomoč ranjencem, katerih klici so se razlegali izpod razbitih vagonov v temno noč.

Trije vojaški kurirji in kurjač brzega vlaka mrtvi

Iz prevernjenih lokomotiv se je strahovito kadilo, približanje pa je nekaj časa ovirala para, ki je uhaljala iz razbitih cevi. Po čudnem naključju se je strojevodja brzega vlaka skoro nepoškodovan sam izmotal izpod zakrivilnega železa, dočim je kurjač Stevan Stanković obupno klical na pomoč. Ko so se dokopali do njega, je bil že v nezavesti. Obe nogi mu je nad kolonom odrezalo, zlomljen pa je imel tudi prsni koš.

Med razvalinami prvega vagona brzega vlaka so našli tri vojaške kurirje mrtve, več drugih potnikov pa laže in buje ranjenih. Dobili so rane po večini od pritlaga, ki je popadala s polic. Kako silen je bil udarec, se lahko sklepa po tem, da je nekateri kovečje vrglo do 50 m daleč. Tudi telefonska zveza je bila prekinjena, ker se je porušil brzojavni drog.

Iz Jagodine so takoj po obvestilu o nesreči poslali pomožni vlak s sanitetnim osebjem. Ranjence in mrtvece so prepeljali v Jagodino, kjer so nudili ranjencem zdravniško pomoč ter ugotovili identiteto mrtvih.

Hudo ranjeni kurjač brzega vlaka Stanković je takoj po prevozu v bolnico umrl. Ubiti so bili žandarmerijski kaplar Danilo Čakić ter redova Pavao Komenović in Djuro Tomec. Pomočniku prometnega ministra je padel na glavo težak kovčeg ter ima precej obšutno toda ne nevratno rano. Razen njega so buje ranjeni še štirje potniki, laže ranjenih pa je okrog 20.

Iz Jagodine je odšla na kraj nesreče takoj zjutraj sodna preiskovalna komisija pod vodstvom preiskovalnega sodnika Bore Jevtića. Kasneje je prispel poseben pomožni vlak iz Beograda, s katerim je prišel tudi direktor beograjske železniške direkcije Djurić, ki osebno vodi očiščevalna dela.

Ker je proga popolnoma zatrpana, se vsi potniški promet s prestopanjem. Ob 10. dopoldne so potniki ponesrečenega brzega vlaka z drugim vlakom prispeli v Beograd, kamor so prepeljali tudi večino ranjencev, ki so sedaj v beograjski bolnici. Očiščevalna dela bodo najbrže že jutri končana.

Matevž Hartman †

Ljubljana, 25. oktobra. Danes ob 19.30 je po dolgem trpljenju umrl popularni gostinčar in mešan ljubljanski, Matevž Hartman, po domače Figabirtov Matevž.

Pokojnik se je rodil pred 80 leti na Suhi pri Škofji Loki. Pri Drjnarjevih se je reko po domače in še danes se pravi pri hiši tako. V Škofji Loki se je šolal, nato ga je poglano po svetu. Potoval je po Bavarskem, Tirolskem in Württembergu, gledal je »Švaje visoke gore«. Potovanje in delo po svetu sta mu bila najboljša šola za življenje in kmalu je tudi pokazal, česa se je naučil v tujini. Pred 40 leti je udaril v roko s pokojnim Knezom ter prevzel gostilno pri Figovu v Ljubljani. Ze poprej znamenita gostilna je pod Matevžev voščeno roko še bolj zaslovela, bila je v resnici shajališče gospode in pa kmetov, Matevž pa spreten posrednik med deželo in mestom. Vedno je odločala njegova preudarna beseda, možati njegov nasvet. Pokojni Matevž je bil navdušen narodnjak in je kot tak z veseljem podpiral narodna društva.

Letos v februarju je začel Matevž Hartman nenadoma bolehati. Napadla ga je gripa, po kateri se ni več popravil in o Veliki noči ga je zadela kap. Od takrat so gostje pogrešali vedno vedrega starčka, ki je v svoji sobici mirno in vdano prenašal trpljenje ter danes pokojno dočrpel.

Za pokojnim žalujejo sin Ciril, hčerki Helena in Fanči. Pogreb pokojnika bo v nedeljo ob 15. iz hiše žalosti, Tirsveva cesta 13, na pokopališče k Sv. Križu.

Matevž Hartman bomo ohranili v svetlem spominu, bridko prizadeti rodbini naše iskreno sožalje!

Match Aljehin - Euwe

Amsterdam, 25. oktobra. g. V desetem kolu je dr. Euwe premagal svetovnega prvaka Aljehina. Stanje dvoboja: Aljehin 5 dobljenih partij, Euwe 3, dve partiji remis.

Vremensko poročilo

Vremensko stanje 25. t. m.: Ciklon nad Italijo, drugi nad Poljsko povzroča oblačno in deževno vreme v zapadni, srednji in južni Evropi. Sneži na Češkoslovaškem in v območju Alp. Visok pritisk s pretežno jasnimi in hladnimi vremenom nad Skandinavijo in severno Rusijo. Temperatura je padla po vsej Evropi. — V Jugoslaviji je deževalo na zapadu in na jugu, snežilo v okolici Mrzle Vodice in visokih planinah. Temperature: Mrzla Vodica 1, Kraljevac 22.

Novosadska vremenska napoved za soboto: Pretežno oblačno, dež, na severozapadu morda sneg.

Dunajska vremenska napoved za soboto: Pretežno oblačno, ponekod padavine. Temperatura bo polagoma padla še bolj. Nastopna

Novi mariborski sreski cestni odbor

Maribor, 25. oktobra. Ban dravske banovine je imenoval nove člane cestnega odbora. Imenovani so: za načelnika dr. Aloizij Juvan župan v Mariboru za podnačelnika mariborski podžupan Franc Zebot dr. Marjan Stupica, od Sv. Lenarta dr. Ludvik Černe iz Slovenske

Bistrice in Avguštin Jaunik iz Limbuša; za odbornike: Franc Gomilšek iz Dupline pri Sv. Benediktu Ivan Muršak, župan občine Sv. Lenart okolica: Josip Kajnik, župan pri Sv. Barbari v Slovenskih gorah: Josip Spindler, posestnik pri Sv. Ani; dr. Rudolf Ravnik, odvetnik v Mariboru, Ivan

Naši kraji in ljudje

Pred 40 leti v Celju

Spomini na ustanovitev slovenske nižje gimnazije

Celje, 25. oktobra. Mesec dni je od tega, odkar je bil pred 40 leti otvorjen po ostrih parlamentarnih bojih I. razred c. kr. državne nižje gimnazije v Celju (k. k. Staats — Untergymnasium zu Cilli). Tako je bil položen temelj takozvane nemško-slovenske nižje gimnazije na vročih celjskih tleh. Starejši slovenski generaciji bo še v živem spominu, kako sovražno odklonilno je nastopal tedanji celjski nemški mestni svet in z njim vsa nemška avstrijska javnost proti utemeljevanju slovenski narodni in kulturni zahtevi, da se za pol milijona spodnještajerskih Slovencev ustanovi v Celju slovenska gimnazija. Gimnazijsko vprašanje celjsko je povzročilo v parlamentu na Dunaju težko vladno krizo. Ne iz volje, da ugoditi naši skromni zahtevi, primorana v težki zadregi, nam je du. najska vlada leta 1895. otvorila v Celju I. razred gimnazije.

Slovenskega narodnega meščanstva smo imeli štajerski Slovenci tedaj hudo malo, saj so nam nemške šole, nasilje vladnih organov in moč nemškega kapitala sproti pomnevali naš življenj, ki se je doseljeval v mesta in trge. Za trde in težke čase, v katerih je tedaj živelo naše še neprebujeno selo. pa je bil naval kmečke mladine v ta prvi naš razred gimnazije v Celju naravnost nepričakovan in ogrožen. Bilo nas je 113, ki smo prestali sprejemni izpit in dobili gostoljubno stredo za svoj prvi razred v poslopju današnje Delavske zbornice, tedaj nje ljudske šole za okolico Celje (Volks-schule Umgebung Cilli). Število nadebudnih in ukaželjnih je moralo iz višjih državnih ozirih biti prav hitro in temeljito reducirano. Doprinešen pa je bil na način, ki se ni dal več izbrisati, mogočen dokaz, da je slovenska gimnazija v Celju živa potreba naroda, ne pa plod hujškanja prenapetih glav slovenskih celjskih voditeljev, kakor so nasprotniki dosledno poudarjali.

Kakpa je bila tedaj pred 40 leti naša slovenska gimnazija v Celju? Zakaj smo ji rekli, da je to naša slovenska gimnazija? V slovenskem materinem jeziku smo se učili veroamuka, latinščine in matematike. Vseh ostalih predmetov smo se učili v tujem, nemškem jeziku, ki so ga le redki srečnejši iz boljših hiš nekoliko razumeli in še redkejši tudi za silo pisali. Kako rdeče morje se je razlivalo po zvezkih, v katere smo pisali nemške diktate, in koliko nadčloveškega, očetovskega potrpljenja je imel z nami naš dober razrednik, profesor latinščine, slovenščine in nemščine pokojni g. Anton Kosi! Naš prvi vodja zavoda je bil Jul. Glowacki, znanstvenik — botanik, pravičen, strog in dober mož. Naš prvi profesor veronauka Jos. Attender. Naša spridevala so bila nemška, bili smo Johann, Franz, Josef, eako se je godilo skrstnim imeni gospodom našim profesorjem, ki so jih navadno izpuščali pri podpisih, ali pa jih označevali z začetnimi črkami, da ni bilo afer z disciplinskimi posledicami pa da kljub službeni korektnosti, ki je morala biti vselej občuvana, ni preveč trpela zavest da so naši.

Iz težkih borb je nastala tedaj ta naša gimnazija, zato smo jo ljubili iz vse duše in vročega srca mi mladi, povsod zaničevani slovenski študentje, ki smo se začeli vsak dan bolj zavediti, da smo sinovi brezpravnega naroda, da smo za Avstrijo odveč in da smo v napotje na svetu ter da se vzdržimo lahko le z naj. večjo pridnostjo in v najtežji borbi za vsakdanji kosček skromnega kruha in napredek v šoli. Brez naših dobrih profesorjev in radodarnosti narodnega meščanstva v Celju bi nas ne bilo. Po zasebnih hišah in v Dijski kuhinji v hiši notarja Baša v tedanji Vrtni, danes Askerčevi ulici je bilo toplo kosilo vsaj za nekaj dni v tednu. Mnogo naših študentov pa je redno prejemale obede pri o. kapucinih, kjer ni noben izmed nas, ki je bil lačen, zaman potkal na vrata kapucinskega samostana ali pa pri sv. Jožefu, da ne bi bil prejel kosčka kruha. Tako je bilo tedaj življenje slovenskega študenta. Skromno in revno oblačeni, slabo prehranjeni smo bili tedaj mi mladi odporni in ponosni dijaški slovenske gimnazije v Celju.

Leta 1897. je bilo konec naše nižje drž. gimnazije v Celju. Ob zaključku drugega šolskega leta nismo dobili več programa, ali kakor danes pravimo šolskega izveštja. Potrt in v skrbeh nam je naš ravnatelj Jul. Glowacki sporočil ko smo odhajali na počitnice, da še ni odločeno, ali bomo v jeseni še imeli gimnazijo pa da naj bomo pridni in marljivi, ako bomo šli na druge zavode, da ne bomo delali sramote slovenski gimnaziji v Celju. Pa smo v jeseni vendarle lahko nadaljevali v Celju. Iz prejšnje nižje gimnazije so nastali takozvani samostojni gimnazijski

razredi z nemškimi in slovenskimi učnim jezikom, po naše rečeno pa je v jeseni leta 1897. že nastal naš tretji razred gimnazije v Celju, ki je bil za nas nadaljevanje prejšnjega stanja, ki se je v šolskem letu 1898/99 izpolnilo tako, da smo narasli na 4 gimnazijske razrede.

Po 4 letih je ta gimnazija dobila nove. ga vodjo v osebi g. Liesskouniga, mislim koroškega rojaka, ki je težko in slabo govoril naš jezik, šele za njim je prevzel vodstvo zavoda cel naš mož g. vladni svetnik Emilijan Lilek znanstvenik zgodovinar, prežet z jugoslovensko mislijo. Naj še ob štiridesetletnici naš. vedem nekaj imen naših profesorjev iz prvih let: Anton Kosi, Rudolf Janežič, Ivan Bernik, Josip Kardinar, Ivan Fon, dr. Orél, dr. Tertnik, Karel Verstovšek, Franc Schmoranz, Josip Krajnc.

Naj imenujem še Celjsko posojilnico in Južnoštajersko hranilnico — dva delnarna zavoda, naša velika dobrotnika in podpornika. Danes imamo v Celju vse svoje šole, naša je danes velika celjska gimnazija. Doživeli smo, da se je ves svet avstrijskega nastila in laži pod nami in da nam je na teh ruševinah vzrasla naša jugoslovenska svoboda. Mi, ki smo trpeli, ker je bilo zasramovano in teptano ono najlepše, kar je v naših dušah zaživeo, smo srečni, ko gledamo vse daleč nazaj preteklost v nas je iz onih časov toliko sile in vere, da ne omaga pred največjimi preizkušnjami sedanjosti, ker smo vzrasli iz borb in vemo, da le delo in borba donosa ideji zmago.

Mladina, ki danes preživlja srečna dijaška leta, ali si iz naših slovenskih kmečkih domov ali iz bednih delavskih družin, ali si iz danes že slovenskih mest in trgov, bodi skromna in zavedaj se polno, da v drugih in nedvomno zate urejenjših človeških in življenjskih prilikah dolguješ narodu in svoji svobodni Jugoslaviji mnogo. Dolžna si dati domovini, česar mi nismo mogli, ko stopiš za nami v življenje.

Mariborski sadni sejem otvorjen

Razstavljenih je okrog 8 vagonov izbranega sadja

Maribor, 25. oktobra. Na slovesen način se je danes dopoldne ob 10. otvoril I. mariborski sadni sejem. Prostorna unionska dvorana se je pretvorila v pravcati sadni paradiž. K otvoritvi so se zbrali številni zastopniki štajerskih sadjarskih in kmetijskih združenj. V imenu razstavnega odbora je izrekel prisrčen pozdrav odličnim gostom predsednik šentpetrske sadjarske podružnice g. Kovačič. V svojih izjavah je poudaril, da je ta prvi sadni sejem v Mariboru izraz potrebe in lastne iniciativnosti sadjarjev, katerih težnja gre za tem da bi v težki dobi križe lažje vnovčili svoje žlahtne prideleke. Je pa ta prvi sadni sejem v Mariboru in naši državi sploh tudi kreпка in zgovorna manifestacija napredka in umnosti v našem sadjarstvu. Sledil je pozdrav sadjarskega in vrtnarskega društva za dravsko banovino in izrekel razstavnemu odboru ter iniciatorjem te pomembne pobude najpričnejše priznanje za trud in zgledno poštenost. Njegovim čestitkam je potem sledil govor bana dravske banovine

KINO UNION
Tel. 22-21
Danes ob 14. uri, jutri ob 10.30 uri
Matineja za odrasle in otroke.
SHIRLEY TEMPLE:
Angel aerodroma
Film, ki je ta teden navduševal
velike in male!
Enotna cena za vse prostore samo
Din 4.50. Rezervirajte vstopnice!

Da bi bil Maribor čim lepši

Vneto prizadevanje Olepševalnega društva

Maribor, 25. oktobra. Mestno Olepševalno društvo je imelo svoj redni letni občni zbor, ob katerem je bilo razvidno veliko delo društva za lepoto in modernizacijo Maribora. Zadnje leto so bili urejeni vsi mestni nasadi, popravljene so klopi v parku in drugod temeljito so očistihi vsi ribniki. Na Kalvariji je bil poleg drugega zgrajen nov železo. betonski mostiček v drevoredih v mestnih ulicah je bilo v zadnji letih zasajenih 1117 novih dreves.

Predsednik dr. Franjo Lipold je po pozdravu g. Loosa, direktorja tujsko-pro. metne zveze in tajnika Mariborskega ted. na, opisal naloge Olepševalnega društva, ki skrbi ob najožjem sodelovanju z mestno občino in zlasti z mestnim gradbenim uradom za olepšavo mesta. Olepševalno društvo vzdržuje svojo lastno vrtnarijo, ki daje lepotično cvetje za vse mestne nasade. Ima svojo drevnico, iz katere so bila vzeta vsa v mestu na novo zasajena drevesa. Olepševalno društvo prireja stalne koncerte v mestnem parku in oskrbuje drsaini šport. Pri vseh prireditvah oskrbuje olepšavo z zelenjem. Olepševalno društvo je zaradi teh svojih nalog, ki jih ob intenzivnem sodelovanju vseh članov odbora vestno vrši, važen činitelj v našem tujskem prometu. Denarna sredstva črpa le delno iz subvencije mestne občine, ki znaša v tekočem letu 117.000 Din. Šamo personalni izdatki za plačilo delavcev in nadvrtarja znašajo letno preko 210.000 Din. Olepševalno društvo je moralo kriti na izdatkih iz svojih lastnih sredstev okroglo 100.000 Din, kar je bilo v zadnjem letu mogoče le s prihranki iz prejšnjih let. Zato bo Olepševalno društvo prosilo mestno občino, da zviša svojo subvencijo na prejšnjo višino.

Iz tajniškega poročila, ki ga je podal g. Božidar Kolar je povzeti, da je bilo v preteklem letu v društvu 775 članov. Blagajniško poročilo je podal društveni blagajnik g. Alfonz Gilly. V imenu pregledoval

cev računov pa je poročal g. Ljudevit Petrič.

Pri volitvah so bili soglasno izvoljeni: za predsednika dr. Franjo Lipold, za podpredsednika računski svetnik in pok. Ivan Knop, za tajnika mag. uradnik Božidar Kolar, za blagajnika bančni uradnik Al. fons Gilly; za odbornike: Terezija Švarcova, dvorni svetnik v pok. dr. Josip Kronvogel, inž. Josip Jelenc, trgovec Ivan Kvas in šolski upravitelj v pok. Loparnik Peter; za namestnike: podpolkovnik Mar. ko Nikolič, direktor dr. Matko Heric, šolski upravitelj v pok. Božidar Mohorčič, višji davčni nadkontrolor v pok. Ivan Rojko in dr. Fran Stamol; za preglednike računov: šolski upravitelj Ljudevit Petrič in ravnatelj Rajko Boltavzer, Kot večški se pritegnejo v odbor: ravnatelj Putnik, ka g. Josip Loos, mestni gradbeni svetnik inž. Josip Baran in arhitekt Saša Dev in Jaroslav Černigoj. Mestno občino zastopajo v odboru člani mestnega sveta gg. dr. Jamko Kovačec, Josip Ošlag in Mil. ro Žitnik.

Delo celjskega Dramatičnega društva

Celje, 25. oktobra. Sinoči je imelo Dramatično društvo, ki upravlja celjsko mestno gledališče, občni zbor v Celjskem domu. V uvodnih besedah se je predsednik narodni poslanec g. Ivan Prekoršek toplo spomnil nedavno umrlega soustanovitelja dr. Karla Kodermana, ki se je v letih pred vojno odlično udeleževal na slovenskem odru v Celju. Nato je poročal tajnik Čiro Sadar:

Ko se je pred leti začelo občinstvo delno zaradi malodušnosti, delno zaradi materialistične usmerjenosti odtegovati gledališču, je uprava v iskanju novih poti za zagotovitev pravega umetniško visoko stremeca gledališča sklenila postaviti temelj celjskemu gledališču na stalna gostovanja poklicnih gledališč. Tako je v sezonah 1929 do 1933 pritegnila najprej narodno gledališče v Mariboru. Poskus se ni obnesel, občinstvo se je še bolj odtujilo. V tej krizi se je uprava pred otvoritvijo sezone 1933/34 zatekla v Ljubljano in sklenila pogodbo za stalna redna gostovanja. S tem je bilo vprašanje celjskega gledališča definitivno rešeno. Minili dve sezoni sta prinesli v gledališče polno razgibanost, zanimanje se je silno dvignilo in obisk je rekordno nara.

A L B U S

Terpentinovo milo odstrani vso nesnago in varuje Vaše perilo

atel. Obe sezoni sta dosegli v vsakem pogledu popoln uspeh. Predlanskim je bilo 12 predstav, lani pa 15. Tajnik se je zahvalil upravi Narodnega gledališča v Ljubljani in marljivemu domačemu ansamblu, mestni občini in tisku. Slednjič se je spomnil umrlega nekdanjega vodje in režiserja celjskega gledališča, nepozabnega Rada Železnika.

Poročilo blagajnika Stanka Perca je pokazalo, da je imela gledališka uprava poleg znatnih dohodkov tudi velike izdatke, da je kljub vsemu varčevanju ostal blagajni le neznaten prebitke. G. Perc je poročal tudi kot garderobier, gospodar in knjižničar o znatnem društvu. nem inventarju. Na predlog revizorja g. direktorja Mravljaka je prejel ves odbor razrešnico. Nato je bil soglasno izvoljen naslednji odbor: predsednik Ivan Prekoršek, podpredsednica ga. Ela Kalanova, tajnik Čiro Sadar, blagajnik Stanko Perc, odborniki Maksim Hubert, ravnatelj Karlo Sancin, dr. Štefan Rajh in Viktor Jelen, revizorja pa sta direktor Mravljak in dr. Vrhovac. Odbor bo po potrebi kooptiral nove odbornike.

tovariši vso srečo. Z odhodom te učne moči nedostajata meščanski šoli dve učni moči, potrebna pa bi bila tudi honorarna učiteljica za ženske ročne dela in za gospodinjstvo, posebno, ker je vzporednica k prvemu razredu s 94 otroki že dovoljena.

Ugotovitve ob truplu Franca Korošca

Ptuj, 25. oktobra. »Jutro« je poročalo, da je Drava pri Markovcih naplavila moško truplo, o katerem je ljudstvo takoj presodilo, da je to 76 letni France Korošec iz Petrovcev v Prekmurju, pogrešan že od prejšnjega torka, ko je z Aleksandrom Peršem prenočeval na senu v Melju blizu Drave. Sodno komisijo, ki se je v četrtek popoldne podala iz Ptuja v Markovce ogledati in raztelesiti truplo v ondotni mrtvašnici, so tvorili: sodnik Franjo Stefančič, zdravnik dr. Vrečko in dr. Mrgole ter zapisnikar Novak. Pri raztelesenju trupla ništa zdravnika mogla potrditi, da bi bil pokojnik umrl nasilne smrti, odnoso, da bi bile rane na glavi prizadejane s topim predmetom in z nožem. Zdravnika sodita, da izvirajo rane na glavi in na telesu od tega, ker je Drava pri svojem naglem toku in na precej dolgi poti od Maribora do Sv. Marka zanašala truplo sem in tja in so tako od udarcev v vodi nastale poškodbe. Pač pa je komisija ugotovila, da manjkajo na levici prvi členki kazalca in sredinca. Od vsega denarja so našli pri mrtvecu v hlačenem žepu 11 inpol dinarja drobiža. Pokojnik je bil brez suknjice in klobuka, oblečen pa je bil v temnorjave cajgaste hlače, na nogah je imel gamaše in čevlje. Papirjev niso našli nobenih, da bi mogli po njih ugotoviti identiteto, vendar pa ne dvomijo, da je to pokojni France Korošec. Preiskava se nadaljuje.

Izgubljeno in najdeno

Ljubljana, 25. oktobra. Policija je pravkar izdala seznam izgubljenih kakor tudi najdenih predmetov in to iz dobe od 1. do 30. septembra. Med izgubljenimi so različne denarnice, s se bolj različnimi vsebinami, delavske knjižice, vojaške listine, zapestnice, očala, ženska boa in še različna ženska oprava, med drugim tudi svilena triko kombinacija. A seznam najdenih predmetov prča, da je še nekaj poštenosti na svetu, saj so bile najdene na policiji izvočene tudi razne dragotnine, da navedemo samo zlat prstan z lepo gravuro, zlato zapestnico, krasen spominski obsek z belim kamnom — oboje je bilo najdeno v kopališču Iliriji, potem so našli 25 kg podplatov, več denarnic, nalivno pero, malo papirgo, ki ne na trehul zeleno, na hrbtu črno-progasta, krestni list neke dame, zavitek šolskih zvezkov in še čudovit drobiž. Seve, da se je marsikaj našlo tudi v železnihških vozovih: predvsem 43 dežnikov, 18 moških klobukov, potem pa cela vrsta damskih slaničkov, damskih plaščev in jopic, damske rokavice, damske torbice in še marsikaj damskega.

KINO SLOGA
Ljubljanski Dvor Telefon 2730
Bomba smeha! 2 uri zabave!
6 komikov v eni burki!
4 1/2 MUŠKETIRJI
Szöke Szakall, Felix Bressart, Ernst Verebes, Otto Wallburg, Tibor Halmay, Karl Huszar Puffy
MIKI MISKA,
zvočni tehnik in športni film.
Ob 16., 19.15 in 21.15 uri.

Senovska šola zaprta zaradi davice

Senovo, 25. oktobra. V zadnjih dneh se je med mladino prostora senovskega okolja davica tako razširila, da je bilo šolsko oblastvo primorano prekiniti pouk na osnovni in meščanski šoli. Starši, zlasti tudi rudarji, ki so tod večji del obdarjeni z večjim številom otrok in žive v težavnih razmerah, so tem bolj opupani, ker sta brežiška kakor krška bolnišnica prenapolnjeni in zatorej morajo majhne bolnike negovati doma, s čimer so nevarnosti izpostavljeni tudi vsi ostali, še zdravi otroci. Umrl je do sedaj samo en otrok. Zdravnik dr. Benedičič se trudi z zgledno požrtovovalnostjo in je takoj na mestu in povzod v pomoč, čim ga obvestijo. Ker je treba vso senovsko šolo popolnoma razkužiti, se bo redni pouk obnovil najbrž šele po vseh svetih.

V noči od torka na sredo so slučajni neznanji zlikovci vlomili v župnijsko pisarno v Rajhenburgu. Vlomilcem se je že posrečilo utreti okno visokega pritličja, vendar so pri svojem nečastnem dejanju ravnali tako nespretno, da se je g. župnik Tratinik prebudil. Ko so vlomilci zastili njegov prihod, so jo urnih korekov popihali v noč. Med ljudstvom se je kaj pa razširila tudi govorica, da je to bila politična grožnja mačkovec. G. župnik Tratinik je znan politik in goreč pristaš JRZ. Spretni senovski orožniki so takoj storili vse, da to akcijnost čimprej razkrijejo.

PRI ZAPRTJU IN MOTNJAH V PREBAVI

vzeti zjutraj na prazen želodec čašo

Franz Josefove

gradišče

Registrirano od ministrstva za soc. politiko in nar. zdravje S. br. 15.485 od 25. V. 1935.

Domače vesti

* Za spomenik Matiji Guben. Znano za grebško pevsko društvo »Zvonimir« je po predlogu mnogih svojih članov uvedlo akcijo, naj se postavi dva spomenika kmečkemu voditelju in mučeniku Matiji Guben. Prvi spomenik naj se postavi v Zagrebu, potem pa dopolni kip vodji boja za staro pravdo v Donji Stubi. Izvedbo spomenika namerala društvo poveriti velikemu kiparju Ivanu Mestrovicu.

* Predavanja ZKD. Društvo »Korotan« v Celju priredi danes ob 2. predavanje o razvoju jugoslovenske misli. Predava g. Vekoslav Bučar. — Meddruštveni odbor v Kočevju priredi v nedeljo 27. t. m. ob 10. v novem kinu predavanje o Švici. Predaval bo g. dr. Pavel Brežnik. Predavanje bo spremljalo preko 100 krasnih slik. — Sokolsko društvo v Škofji Loki priredi 30. t. m. ob 20. v Sokolskem domu predavanje o Abesiniji. Predaval bo g. dr. Vrčon.

* Iz seje centralnega tajništva Delavskih zbornic. V Beogradu se je vršila seja centralnega tajništva Delavskih zbornic, na kateri so bile zastopane vse delavske zbornice. Seja je najprej odobrila proračunske predloge, potem pa je nekaterim višjim uradnikom znizala plače, vsem nižjim službenicem pa prejemke povišala. V drugi polovici meseca januarja 1936. se bo vršil v Beogradu VI. kongres Delavskih zbornic, ki bo razmotril probleme organizirane pomoči v korist brezposelnih delavcev, vprašanja delavskega zavarovanja, minimalnih mezd in javnih del. S tem kongresom bo združena tudi anketa o položaju hišnih poslov, za katero bo gradivo zbrano iz vse države. Odtor je razpravljati tudi o čestih nesrečah v rudnikih, kamnolomih in raznih drugih podjetjih ter sklenil, da bo pri ministru za gozdove in rudnike poslal za sestanek strokovne komisije o varnostnih napravah v rudnikih.

* Split, središče mednarodne mediteranske konference. V Bukaresti se je 17., 18. in 19. t. m. vršil mednarodni kongres za preiskavanje Mediterana, na katerem je delovalo 22 delegatov iz 15 držav. Po slovesni otvoritvi so najprej govorili posamezni predstavniki raznih držav, prvo predavanje pa je imel beograjski vseučiliški profesor Živojin Gjorgjević, predsednik kuratorja za biologijo-okeanografski institut v Splitu. Predaval je o kemičnih analizah v Jadranskem morju ter očitni tudi delovanje našega okeanografskega instituta, ki je napravil Split za sedež uspešnega znanstvenega proučevanja morja. Ta institut ima že svojo publikacijo, ki objavlja v nemškem in francoskem jeziku pomembne studije naših znanstvenikov. Po predavanju prof. Gjorgjevića je bilo sklenjeno, da se bo prihodnji kongres vršil v Splitu.

* Promet na zračni progi Zagreb — Beograd bo ustavljen v ponedeljek 28. t. m. Zadnji avion bo odletel iz Beograda v Zagreb 26. t. m. ob 16.45, zadnji iz Zagreba v Beograd pa v ponedeljek 28. t. m. ob 3.15. Zračna zveza z dalmatinskimi kraji letos ni mogla biti uvedena. Pač pa so Čehoslovaki podaljšali zračno progo Praga — Zagreb — Sušak z amfibijami do Splita. Izvedeni so bili poskusi leti, ki pa bodo za prihodnje leto dobra podlaga rednih zračnih zvez z najvažnejšimi obmorskimi kraji.

* Smrt zaslužnega mornarskega delavca. V Sremskih Karlovcih je umrl upokojeni ravnatelj trgovske akademije Milan Nedeljković, ki se je rodil leta 1865. v Kamenici ter po dovršenih filozofskih studijah v Gradcu nastopil profesorsko službo na srbski gimnaziji v Sremskih Karlovcih. Bil je dober vzgojitelj, organizator srednjega šolstva, pisatelj strokovnih knjig in požrtvovalen rodoljub. V predvojni dobi se je vneto udeleževal v srbskih narodnih, in cerkvenih organizacijah, svojo vojno dobo pa je preživel v avstrijskih ječah in taborišnih političnih osumljenec. Po prevratu je bil izvoljen za člana narodnega sveta v Zagrebu, od leta 1919 pa je deloval kot poslanec radikalne stranke v narodni skupščini.

* Mrtvim v čast, lačnim v pomoč. V Zagrebu se je vršilo v zadnjem času že več konferenc o izvedbi pomožne akcije za prebivalce Hercegovine, dalmatinske Zagore in še nekaterih drugih pokrajin, kjer je poletna suša uničila ves pridelek in se ljudstvo samo ne more prehraniti čez zimo. Predsednik odbora za pomoč pastvin krajem dr. Trumbić je orisal obupno stanje v pokrajini Dalmacije in Hercegovine ter poklical, kako se nameravajo posamezna društva udeležiti pomožne akcije. Društvo »Hrvatska žetva« je stavilo predlog, naj bi se letos denar namenjen za okras grobov od vseh svetlih namenil v pomoč stradajočemu prebivalstvu. Pieteta do mrtvih bi dobila samo drugo obliko. Na grobove nameravajo postaviti kartone, na katerih bi naslikan venee in napis »Mrtvim v čast, lačnim v pomoč«. Izdelavo takih kartonov naj prevzame odbor in vsi izkupitki naj gredo v akcijski sklad, ki potrebuje najmanj 50 milijonov za utešitev največje bede.

* Rudarski in plavžarski nameštenci se gibljejo. Kakor smo že poročali, se je na pobudo trboveljskih rudarskih nameščenec ustanovila Zveza rudarskih, plavžarskih in tehničnih nameščenecv Jugoslavije, ki razvija prav živahno delavnost in je pobudila mnogo zanimanja zlasti med rudarstvom in tehničnimi nameščenec na jugo države, ki doslej še niso imeli svoje organizacije. Včeraj so se mudili v Ljubljani zastopniki zveze iz Trbovelj, Hrastnika in Hude jame s predsednikom g. Fantinom na čelu, da pri gospodarskih, strokovnih in državnih instancah intervenirajo za razne zadeve svojega stanu.

* Umen perutinar temeljito izkoristi, kar je še lepih dnevo. Za vestno pregleda, da osnaži in prebela prostore, v katerih prebiva perutnina. Razkuži tudi vse krmilne posode in napajalnike, pri tem pripravi primerno prašno kopel, temeljito očisti in razkuži gnezda, da se ne zarode uši. Skrbni za pravilno prehrano svojih živčali glede kakovosti krme kakor tudi glede časovnih obrokov podajanja hrane. Jarcice že nesó in potrebno je urediti kontrolno. Točna navodila o tem kakor tudi o reži raznih drugih malih živali prinaša strokovni list: Rejec malih živali. Med objavili je navedeno, da se že pripravljajo prva zvezna razstava vseh malih živali v letu 1936. kakršne še ni bilo pri nas. Rejski pokret je v polnem razmahu in tudi država sama podpira rejce pri njihovem stremljenju in širjenju umne reje, malih živali.

* Istrani in Dalmatinci v Eritreji. S parnikom »Morosini« so se vrnili v Split trije delavci, ki so kot italijanski optanti odšli za zaslužkom v Eritrejo. Iz Splita se je podala tja 12 italijanskih optantov, delavcev raznih strok. Odpotovali so koncem maja v Trst, v Eritrejo pa so dospeli že 10. junija. Delo so takoj dobili. Povratniki so izjavili, da se bodo vrnili v Split v prihodnjih dneh tudi ostali, razen dveh. Domov se vračajo zaradi tega, ker ne morejo prenašati tropične klime. Zaslužek je bil zelo dober in, po njihavih niso mogli več prenašati silne vročine, so jim odkazali delo v gorskih krajih, kjer je zaposlenih tudi mnogo Istranov. Obilavna lepo skrbijo za delavce. Kadar zbolijo, jih pošljejo na okrevanje v primorske kraje, potem jim pošljejo novo delo v gorah, če pa tudi tam ne morejo ostati, jih pošljejo domov. Spliti Italijani, ki se zdaj vračajo, so bili zaposleni na cestah in pri kopanju vodnjakov.

* Po 21 letih se je vrnil iz Rusije. V vas Rakovico blizu Banjaluke se je vrnili dne 21. letih iz Rusije Stanoje Balaban. Leta 1914 je bil ujet na bojišču in v Rusiji je bil srbski dobrovoljec. V Dobruži je bil ranjen. V Rusiji se je oženil in do povratka v domovino je bil zaposlen kot tovarniški delavec v Krasnojarsku. Domov je pripeljal ženo in štiri otroke.

* V smrt, ker se je moral ločiti od žene. V Sarajevu si je v sredo popoldne končal življenje brivski mojster Joep Novak in sicer zato, ker se je moral ločiti od svoje žene in otroka.

* Nalivi in viharji v Hercegovini. Že tri dni dežuje izdatno po vsej Bosni in Hercegovini, po nekaterih pokrajinah pa so tudi hudi viharji. Ob Neretvi je besnel ciklonski vihar, ki je s svojim posušanjem povzročil veliko škodo sadonosnikom in nasadom v okolici Metkovića. V okolici Stolca pa so hudourniki razorali ceste ter povzročili velike prometne ovire.

* Poblave v Strumici in Radovištu. Po dolgih mesecih suše in vročine se je v eniatxx eniatidd d degov govovovovo sredo zillu nad Strumico in širšo okolico silno deževalo, ki je napravilo precej škode. Ploha je trajala 2 uri in pol in je voda v Strumici udrla v mnoge hiše, po okolici pa so hudourniki razorali nekatere ceste, odnesli nekaj mostov in porušili tudi več hiš. Tudi v Radovištu je tridnevno močno deževje napravilo precej škode. Med nalivi so beželi viharji, ki so v samem kraju razdeljali 10 hiš, v okolici pa podirali razne stave, iz katerih so mogli hudourniki raznesti seno, razne poljske pridelke in tudi mnogo orodja daleč na okrog. Tudi zapadno proti Skoplju in po vsem našem jugu so bile hude nevihte in je bil promet z Djevdjelito kakih 12 ur prekinjen.

* Prosvetna zveza in njeno razmerje do naše oddajne radijske postaje je danes, ko je govor o definitivni ureditvi naše radiofonije, spet v ospredju. O tem vprašanju razpravljajo na uvodnem mestu nova številka ilustrirane tedenske revije za radio, gledališče, film, sport in modo »Naš valc«. Nova številka tega našega edinega mazarzinskega tednika prinaša še aktualno poročilo dr. Martina Riklaja o gledališču v Adis Abebi in Gosakovo reportažno kramljanje »Kako nastane posamezna številka naše revije«. V beletrističnem delu najdemo francosko humoresko »Dvojno razočaranje« in izredno zanimivo Manevičevu reportažo iz naših mohamedanskih samostanov »Ko sveča ugasne«. Prevod te literarne morda edinstvene reportaže je oskrbel g. Vladimir Regally. Slike iz filmskih ateljev, modna poročila in skite novih modnih modelov, križanke in razdelitev na grad za pravilno rešitev križank in magičnih likov zaključujejo redakcijski del »Našega valca«, kateremu je priložena 38-stranska priloga s programi vseh evropskih radijskih oddajnih postaj in radijske abeceda z bogato slikanico radijsko-tehničnih vprašanj. »Naš valc« je najcenejša slovenska tedenska revija. Mesečna naročnina znaša komaj 12 Din. Zadrževanje tudi vi še danes brezplačno in brezobvezno na ogled eno številko. Pišite na naslov: Radijska revija »Naš valc«, Ljubljana.

* Poldnevni avtobusni izlet v Benetke in Padova bo od 10. do 14. novembra. Cena vožnje in potni list 420 Din za osebo. Prijave pri »Putniku« v Ljubljani do 5. novembra.

* Luxe pasto za čevlje poizkusite tudi vi danes.

* Obledela obleke barva v različnih barvah in plisira tovarna JOS. REICH.

Iz Ljubljane

* Priprave za veliko manifestacijo obrtniškega dela. Letošnji obrtniški teden, ki bo trajal od 1. do 8. decembra, obeta biti po svojem obsegu in po notranji organizaciji še mnogo pomembnejši od lanskega. Sredi je bila v srebrni dvorani hotela Uniona seja pripravljalnega odbora, ki mu načeluje predsednik Obrtniškega društva g. Rebek. Največjo pozornost so prireditelji posvetili organizaciji modne revije, ki se bo vršila vzporedno z razstavo obrtniških izdelkov in ki naj bi bila nekakšna demonstracija našega obrtniškega proučevanja izdelkov, ki jih naši mojstri in mojstrice zmorejo brez dvoma v enaki kvaliteti in solidnosti kakor tujina. Za sodelovanje pri modni reviji se je priglasilo lepo število krojačev in krojačic, izvršene so pa tudi že vse prve priprave, da bo prireditev tudi na zunanji deli impozantnejša. Naši mojstri in mojstrice so že zbrali glavni kader manekinov, režiser Delak, inž. arb. Mesar in konferencier Jelac in pa so prevzeli nalogo, da poskrte za umetniško stran prireditve.

* II. simfonični koncert v Ljubljanski filharmoniji, ki bo v ponedeljek 28. t. m. v dvorani Uniona so vstopnice v prodaji pri blagajni kina Uniona. Zaradi preureditve dvorane so v glavnem odpadla stojišča in je zdaj namesto njih mnogo cenovnih sedežev, tako da je poset omogočen vsakomur. Cene za sedeže so od 10 Din navzgor. Dijaška stojišča so po 5 Din in so nameščena na obeh straneh balkona. Poseben povderek daje koncertu odlični dirigent velikega formata g. Lovro Matičič, ki je že prišel v Ljubljano in vodi vaje za koncert, ki ga bo izvajalo 75 godbenikov. Vstopnice dobite od 10. do 12. in od 15. ure dalje, tel. 22. — 21.

* Poldnevni dramski tečaj ZKD se bo vršil zopet, kakor prejšnja leta pod vodstvom glavnega režiserja g. prof. Osi- pa Sesta. Sprejeti bodo samo člani orga-

ELITNI KINO MATICA
Tel. 21—24
Danes ob 4., 7¼ in 9¼ premiera
SENZACIJA SEZONE. NAJVEČJI FRANCOOSKI FILM
VRTINEC (REMOUS)
Delo, ki presega »Ekstazo« film, ki je žel ogromno uspeha v Beogradu in Zagrebu.
Predprodaja od 11. do 1½13. — Nov žurnal »Abesinije«: Padec Aduu.

nizaciji, ki so včlanjeni v ZKD. Vsak tečajnik se mora izkazati z društveno legimitacijo. Opozarjamo vse one, ki se zanimajo za ta tečaj, da bo vpisovanje vsak dan v pisarni ZKD. Kazina II. nadstropje od 10.—12. in od 16.—18. ure. Vpisnina znaša 10 Din. Solnina skoz pet mesecev pa 20 Din. Tečaj se bo otvoril 15. novembra v prostorih ZKD. Vršil se bo dvakrat tedensko od pol 20. ure naprej.

* Vodstvo po Institutu za tehnično mehaniko in za preiskavo materiala prirediteljsko društvo danes, v soboto (26. t. m.) zvečer ob 18. uri. Insti- tut se nahaja v poslopy Tehniške fakultete (poleg Tehnične srednje šole). Šef instituta g. univ. prof. dr. ing. A. Kralj nam bo tolmačil aparate in delovne metode ter izvedel tudi nekaj praktičnih poskusov preiskave materiala. Prirodoslovno društvo vabi svoje člane in prijatelje k čim številnejši udeležbi. Vstopnine ni. Zbirališče med 18. in 18.15 v avli Tehnične fakultete.

* Francoski tečaji na državnem učilišču na Resljevi cesti v Ljubljani so se pričeli 1. oktobra. Vpisovanje se vrši še nadalje, na kar opozarjamo one, ki žel tečaje obiskovati, pa se doslej še niso prijavili.

* Oglejte si pravočasno razstavo kipov in slik prof. Franceta Kralja v Jakopičevem paviljonu. Razstava bo odprta razmerno kratke čase. Ogledate si jo lahko dnevno od 9. do 18. ure, ob sredo, soboto, nedeljah in praznikih do 21. ure. Vstopnina 5 Din, dijaki in skupinah nad pet po 2 Din.

ZVOČNI KINO VIČ

Danes zvečer ob 20. uri veseli češki film

Zlata Katarina

Predstave se bodo vršile redno vsako soboto ob 20. uri in v nedeljo ob 15.30, 17.30 in 20.

* Vrtinec. Težko pričakovana premiera v Elitnem kinu Matica: Od danes dalje je na programu slavno francosko delo »Rousmou«. Prvovrstni umetniški film je žel povsod toliko priznanja, da se lahko trdi: »Vrtinec« spada med največja dela moderne filmske umetnosti. Po vsebini je izvanreden, nenavadno zanimiv in daleč prekaša znani film »Ekstaza«.

* Pastir Kostja je vzgal tudi pri večrajšnji predstavi. Poslušalce je znova in znova navdušila krasna godba, vžgalo je petje, srca so se razveselila ob bravuroznih komičnih prizorih. ZKD zasluži pohvalo za zabavo, ki jo nudi s svojimi predstavami. Za cenjen denar se gledalec nasmeje in pozabava. Da pozabi dneve tegebe. Vstopnina je samo od 3.50, do 6.50. Današnja predstava bo ob 14.15, jutrišnja ob 11.

Opozarjamo vse interese zlasti kmetovalce, vinogradnike in hmeljarje na

RADIO PREDAVANJE

gosp. inž. V. Knopa »O novo odkritih dalmatinskih fosfatih in njihovi predelavi v umetna gnojila«, ki se bo vršilo v nedeljo, dne 27. oktobra t. l. ob 11h 40 predpoldne v ljubljanskem radiu.

* Društvo »Tabora«. Pevski zbor ima drevo ob 8. važno pevsko vajo. Z ozirom na to, da zbor sodeluje pri narodno-obrambnih dneh 9.—10. novembra, je dolžnost posameznika, da se vaj redno udeležuje. Odbor.

* Avtobusni izlet v Crikvenico za 150 Din in Trst (vstevši potni list) za 140 Din priredi »Putnik« v Ljubljani 30. t. m. Prijave do 28. t. m.

* Drevi plesna večera s družabnimi igrami v Jenkovi šoli — Kasina.

* Stavljiva sezona je za letošjo skoro pri kraju. Kakor znano, je mestno prededstvo pozvalo hišne posestnike, naj izkuzajo čim prej prebivalci in prepletkati svoje okrušene hiše. Mnogi hišni posestniki so ta poziv reeno upoštevali. Ne samo zasebna poslopja, temveč tudi javne palače so dobile lepše lice, da omenimo zlasti univerzo. Izmed zasebnih velikih hiš sta zlasti lepo očisti Urbančeva in Oupova pod Tračco, na sosednjem Jurčičevem trgu je trdnava Leskovic in Mden obnova zunanje lice starinske hiše. So pa še hiše tam okrog in drugod, ki so na pogled kakor zakrpane s silno vidnimi obliži.

Iz Celja

* Zelo lep sestanek članstva JNS. V sredo zvečer je bil v nabit polnem salonu Celjskega doma redni članski sestanek JNS za Celje in okolico. Predsednik krajevne organizacije dr. Ernest Kalan se je s toplimi besedami spomnil nedavno umrlih zvestih, izredno marljivih članov JNS, tragično ponesrečenega celjskega protorejca g. Manojla Čudica in akademika Mira Černigoja, katerih spomin so vsi navzoči počastili s klici: Slava! Predsednik je sporočil, da bodo članski sestanki JNS za Celje in okolico odslej vsako sredo zvečer in bodo predvsem družabnega značaja. Narodni poslanec g. Ivan Prekoršek je ob splošni pozornosti obširno in izčrpno poročal o političnem razvoju v naši državi v zadnjih mesecih. Zlasti je poročal o osonovnanju sedanje vlade, o uredbi o znižanju doklad javnih nameščenecv in o interpelaciji, ki jo je v ime Jugoslovenskega neodvisnega nacionalnega kluba vložil 18. t. m. v Narodni skupščini, o uredbi glede kmečke zaštite, o redukciji državnih dobav iz rudnikov v dravski banovini, o upokojitvah in premeštitvah, o volitvah predsedstva Narodne skupščine in o tehnični grupaciji skupščine. Jugoslovenski neodvisni nacionalni klub, ki je imel ob ustanovitvi 12 poslancev, šteje že 50 poslancev. Navzoči so

sprejeli izvajanja g. poslanca z burnim odobravanjem in velikim navdušenjem. Po zanimivih besedah podpredsednika mgr. Pusačca — ali oficijelni del sestanka zaključeno. Prihodnji sestanek bo 30. t. m. ob 20. v Celjskem domu.

* Družabnega večera Kluba koroskih Slovencev, ki je bil 19. t. m. v Narodnem domu v Celju, se je občinstvo udeležilo v naravnost rekordnem številu. S tem je dokazalo, da slovenskega Korotana ni in ne bo pozabilo. Ker je čisti dobiček prireditve namenjen za nakup slovenskih knjig, ki jih bo poslal Klub na Korosko, se Klub koroskih Slovencev vsem, ki so pripomogli bodisi s sodelovanjem, denarnimi prispevki ali drugimi darili do lepo uspele prireditve, v imenu koroskih bratov najiskrenejše zahvaljuje in prosi, da mu ostanejo prav vsi tudi v bodoče naklonjeni.

* Osebnosti. G. dr. Drago Hočevar, dolgoletni honorarni asistent na kirurškem oddelku banovinske bolnišnice v Celju, je z odlokom banske uprave razrešen službe v bolnišnici. G. Jenko Liška, suplent na državni realni gimnaziji v Celju, je premeščen na gimnazijo v Murski Soboti. G. Silva Sumijeva, doslej na drž. realni gimnaziji v Kranju, je nameščena kot honorarna učiteljica za ročna dela in žensko telovadbo na državni realni gimnaziji v Celju.

* Cinkarna bo dobavljala tok iz Velenja. Kranjske deželne elektrarne so zgradile električni daljnovod do Celja, ker bo celjska cinkarna dobivala v bodoče tok iz velenjske elektrarne. Na dvorišču cinkarne gradijo zdaj transformatorsko postajo. Dobava toka iz Velenja se bo pričela v teku enega meseca.

* Nagradno streljanje. Savezna strelska družina v Celju bo priredila jutri ob 12.30 nagradno streljanje na strelišču v Pečovniku in vabi članstvo k udeležbi.

* Podporno društvo za rčne učence na drž. realni gimnaziji celjski bo imelo letni občni zbor v sredo 30. t. m. ob 14. v sejni dvorani na gimnaziji. Dnevni red običajen.

* Zrtev napada. V Petrovčah sta v četrtek zvečer dva neznanca napadla 19-letnega trgovskega zastopnika Viljema Židana iz Brežic ter ga hudo poškodovata po prsnem košu. Židan se zdravi v bolnišnici.

* Kino Union. Danes ob 16.30 in 20.30 vefilm »Mlada srca, mlada ljubezen« in zvočni tednik.

Iz Maribora

* Šola in dom. V četrtek zvečer je bil v nabit polni dvorani prejšnjega kina »Apolon« redni občni zbor društva »Šola in dom«, ki prav vneto deluje na ureničevanju društvenih smotrov. Občni zbor je otvoril in vodil zaslužni predsednik dr. Poljanec. Tajniško poročilo je podala šolska upraviteljica Bračičeva, blagajniško poročilo pa davčni kontrolor Masten. Vsa poročila so pričala o živahnem stiku med roditelji in šolskimi vzgojitelji v Mariboru. Pri volitvah je bil z velikim navdušenjem ponovno izvoljen za predsednika upokojeni prosvetni inšpektor dr. L. Poljanec.

Društveno vodstvo je ostalo v glavnem neizpremenjeno, mesto odstopivših odbornikov gg. Zebola in Mastena sta bila izvoljena v odbor ga. Marija Barčeva in prof. Prijatelj. Pri slučajnostih se je razvila žilna debata o poretih vprašanjih, ki zadevata starejši pri šolanju otrok.

* Ob velikem zadovoljstvu mariborskega gledališkega občinstva je nastopil v četrtek zvečer kot gost v »Bratih Karamzovih« režiser ljubljanskega gledališča g. Ciril Debevec. Njegov Ivan je bil dovršen lik odrske spretnosti. Žel je viharen aplavz občinstva, ki je gledališče popolnoma zasedlo.

* Prva letošnja operetna premiera bo J. Straussova klasika »Beneška noč«. Premiera bo konec prihodnjega tedna.

* Ker je materi odgriznil nos, je bil včeraj pred malim kazenskim senatom obsojen 52 letni zasebni uradnik Alfred Cotic, ki je italijanski državljani iz Pulja, na 4 mesece stroga zaporja ter na izgon iz države po prestani kazni. Pri obravnavi se je zagovarjal v nemščini, da je ravnal v razburjenosti, ker mu njegova mati ni hotela dati denarja.

* Na praznik Vseh svetnikov smejo v smislu zadavnega razglasa mariborskega mestnega poglavarstva prodajati na trgu vence in šopke samo oni, ki imajo tozadevno obrtno pooblastilo. Na to so opozarjajo vsi, ki nameravajo prodajati šopke in vence.

* Obtožujem...! To je napis na spomeniku žrtvi dela Avgusta Kelnariča, ki ga bo odkrila jutri, v nedeljo ob pol 11. na magdalenem pokopališču aglina mariborskega podružnica Narodne strokovne zveze. Temelj spomenika tvori simbo. lični obroč raztrgatega studenta. Kip je izklesal absolvent zagrebške kiparske akademije g. I. Serbec iz Košakov pri Mariboru.

* Zakaj ne v Mariboru? Maribor je bil s preselitvijo kontrole dohodkov v Beograd težko prizadet. Sedaj nameravajo prenesti to ustanovo v Niš. V Mariboru so prostori kontrole dohodkov še vedno na razpolago in prazni. Mariborski gospodarski krogi so uvedli akcijo, da bi se kontrola dohodkov zopet preselila v Maribor.

* 10 članska rodbina ždi v Betnavskem gozdu. Sedaj pred nastopom zime se nahaja v veliki stiski Ferkova 10 članska rodbina, ki stanuje pod milim nebom v Betnavski goščavi. Obilavna skušnja ubogi rodbini preskrbeti vsaj zasilno streho.

Zvočni kino Ideal

Danes ob 4., 7. in 9¼ uri

SENZACIONALNI VELEFILM katerega si je ogledati tudi oddelke ljubljanske policije

POLICIJSKI AUTO 99

Vstopnina 4.50, 6.50 in 10 Din.

Danes ob pol 3. ter jutri ob pol 11. uri

SILLY IN MICKY

Vstopnina 3.50 Din.

* Iz zloglasnega »Črnega gozda« pred Sv. Lenartom v Slov. gorah je frčalo v zadnjem času kamenje na osebnih avtomobile in so odmevali strelci, ki pa k sreči niso zahtevali človeških žrtev. Za strahovalci pasantov ob »Črnem gozdu« poz. vedujejo.

* Nov »Venerin hram« so odkrili na Pobrežju za odcepom Zrkovske ceste ob Dravi. Orožništvo nadaljuje s preiskavo. Ta »Venerin hram« ni v nikakršni zvezi z nedavnim odkritjem v neki hiši na Aleksandrovi cesti na Pobrežju, o čemer smo svoječasi poročali.

* Rokomavhi na Dravskem polju. Vdrl so v Lobnikovo gostilno v Orehovi vasi, toda alumnini strel železničarja Ivana Horvata, ki je slišal sumljiv ropot jih je pregal. Pustili so na mestu vtioma 3 vence vetrnihov in 2 nahrbtnika. V Hotinji vasi pa so se vtihotapili v hišo postestnika Franca Gselmana ter odnesli 2 uri z verižico. Do denarja k sreči niso prišli.

Z Jesenic

* Kino predvaja veliki film »Arona strast«. Predstave danes ob ¼9 zvečer, jutri v nedeljo pa ob 16., pol 19, in pol 21.

Iz Trčiča

* Kino Radio predvaja danes in jutri v nedeljo ob 8. zvečer (v nedeljo tudi ob 3. uri pop.) krasen plesni film »Sen lepši od ljubezni«. Med dodatki tudi glasbeni film »Rubinov« in njegov orkestar. Sledi »Nevidna fronta« in kot matineja »Silly« — Micky čudežna revija.

Iz Kamnika

* Popravilo vodovoda. Letos se je kamniška mestna občina vrgla na popravilo vodovoda, ki je bil v tako slabem stanju, da voda v posameznih hišah ni dosegla niti prvega nadstropja. Ni se občina brigala za zabavljanja, da je mesto v največji tujsko prometni sezoni razkopano. Zdej se nam kažejo lepi uspehi popravil, vodni pritisk se je za več ko 50% izboljšal.

* Zvočni kino Kamnik predvaja v soboto, nedeljo in ponedeljek duhovito in veselo glasbeno komedijo »Vrtnice v srečec« z Luizo Ulrichovo in Paulom Hörtgerjem

Iz Zagorja

* Števeni novič pred zagorskim pokopališčem. Društvo za varstvo otrok in mladinsko skrb v Zagorju ob Savi bo tudi letos pobiralo pred pokopališčem na dan Vseh svetnikov prostovoljne prispevke za revno dečo, ki je je spričo vedno slabših razmer čedalje več. Bliza se zima, revna mladina pa nima toplih oblačil ne obnval, zato bo tudi najmanjši dar hvaležno sprejet. Odbor.

Iz Ptuja

* Odbor za splošno in strokovno naboarbo trgovskega in obrtnega naraščaja v Ptuju priredi razven drugih tečajev tudi brezplačen tečaj za slovansko stenografijo. Poleg tega se ustanovi za naraščaj tudi plesna in pevška šola. Interesenti naj se zaradi udeležbe prijavijo v ponedeljek ob pol 19. v pisarni trgovskega gremija. Tečaj so izključno le za trgovski in obrtniški naraščaj ter so popolnoma brezplačni.

* S kolesem med gručo otrok. Te dni se je pripeljal po državni cesti od Gorisnice — Male vasi neznan kolestar in je brezobzirno zavozil v gručo šolarjev, ki so bili na poti v šolo. Povozil je 10 letnega posestnikovega sina Valenka Stanislava iz Male vasi, ki si je pri padcu zlomil desno nogo. Kolestar je imel tako malo človeškega čuta, da je pustil otroka v bolečinski ležati in se ni zmenil zanj, da bi ga vsaj prepeljal domov. Dečka so prepeljali v ptujsko bolnišnico, kolestarja pa zasledujejo orožniki.

* S kolom po glavi. Ko se je 27 letni posestnikov sin Emeršič Alojzij od Sv. Barbare v Halozah po delu v zidnici, kjer so stiskali grozdje, ponoči odpravljaj domov, ga je v bližini zidnice napadel neznan možki. Udaril ga je z vso silo s kolom po glavi in mu prizadel tako hudo poškodbo, da so morali Emeršiča prepeljati v bolnišnico.

Velik šahovski brzi turn

Gospodarstvo

Naš izvoz živine

Naš izvoz živine se letos ne razvija ugodno, če izvajamo izvoz svinj in drobnice, ki se je precej dvignil. V septembru smo izvozili 2633 konj (lani 2817), 2182 glav govede (3862), 686 telet (1252), 20.134 svinj (10.791) in 115.450 glav drobnice (98.763). Najobčutnejši je padec izvoza govede in telet, izvoz svinj pa je bil še enkrat večji nego lani v tem mesecu.

Rezultati našega izvoza živine v prvih treh letošnjih četrtletjih so bili v primeru s prejšnjimi leti naslednji (izvoz v tisočih glav):

	januar	1933	1934	september
konji	13.9	25.8	30.3	25.0
goveda	21.0	41.7	49.1	28.4
teleta	11.0	9.5	11.2	10.6
svinje	194.0	156.2	95.0	151.2
drobnica	183.6	314.4	363.5	372.4

Kakor nam kaže gornja primerjava, se je naš izvoz konj povečal od 13.900 v prvih treh četrtletjih leta 1932 na 30.300 v istem razdobju lanskega leta, letos pa se je zopet zmanjšal na 25.000 glav. Izvoz govede živine ki je leta 1932 v prvih treh četrtletjih padel na 21.000 glav, se je lani povzpelo zopet na 49.100 glav, letos pa je zopet naglo zdrsnil navzdol na 28.400 glav. Docela nasprotno gibanje pa opazamo pri izvozu svinj, ki je v prejšnjih dveh letih padel na polovico, letos pa se je zopet znatno povečal (od 95.000 na 151.200 glav). Izvoz drobnice pa stalno narašča in se je v zadnjih treh letih podvojil. Po

vrednosti je rezultat zadnjih let naslednji (v milij. Din).

	januar	1933	1934	september
konji	18.7	36.1	43.6	44.0
goveda	35.1	58.1	73.3	45.9
teleta	4.1	3.5	4.4	4.3
svinje	185.6	158.5	107.3	176.2
drobnica	13.8	17.7	24.1	29.0

Občutnemu povečanju izvoza svinj, ki se je dvignil od 107 na 176 milijonov Din je pripisati, da je skupna vsota vrednosti izvoza žive živine narasla na skoro 300 milijonov Din nasproti 253 milijonov lani. Pri izvozu konj pa smo imeli letos navzlic manjšemu številu večji izkupiček.

Izvoz žive perutnine, ki se je prejšnja leta stalno dvigal, je letos nazadovol'no pa zaradi tega, ker izvažamo več zaklane perutnine, ki je vpoštevana v izvozni statistiki pod rubriko »svreže meso«. Žive perutnine smo letos v 9 mesecih izvozili 676 vagonov (lani 802, predl. 711) v vrednosti 60.0 milijona Din (74.3, 68.8). Izvoz svežega mesa pa se je dvignil na 933 vagonov (650, 785) v vrednosti 114.8 milijona Din (61.8, 74.2). Vrh tega smo izvozili za 7.6 milijona Din izdelkov iz mesa (lani 4.0, predl. 5.9) in za 37.5 milijona Din svinjske masti (lani 8.3, predl. 9.5).

Znatnemu povečanju izvoza svinj ter mesa in masti je pripisati, da se je letos skupna vrednost izvoza žive živine, perutnine, mesa, izdelkov iz mesa in masti povečala na 519 milijonov Din nasproti 401.1 milijona Din v lanskem letu.

baška in banatska »Og« po 260 — 270; baška »2« po 240 — 250; baška »5« po 220 — 235; »6« po 210 — 220; krompir: beli štajerski, franko nakladalna postaja po 58 — 63.

+ **Novosadska blagovna borza** (26. t.m.) Tendencia slaba. Pšenica (78 kg): baška 154 — 157.50; baška ladja Tisa ali Begej 165 — 167.50; slavonska 160 — 162.50; sremeska 157.50 — 160; banatska 154 — 162.50. Oves: baški, sremeski in slavonski 135 — 137.50. Ječmen: baški in sremeski 64 132.50 — 137.50. Koruza: baška in sremeska 101 — 103 banatska 101 — 102. Moka: baška in banatska »Og« in »Ogg« 237.50 — 257.50; »2« 217.50 — 237.50; »5« 197.50 — 217.50; »6« 180 — 200; »7« 160 — 180; »8« 115 — 120. Otrubi: baški, sremeski in banatski 87 — 89. Fitol: baški in sremeski beli 265 — 270.

+ **Budimpeštanska terminska borza** (26. okt.). Tendencia prijazna. Pšenica: za marec 17.93 — 17.94; koruza: za maj 15.67 — 15.70.

BOMBAZ.

+ **Liverpool**, 24. oktobra. Tendencia komaj stalna. Zaključni tečaji: za okt. 6.22 (prejšnji dan 6.21) za dec. 6.11 (6.11).

+ **Newyork**, 24. oktobra. Zaključni tečaji: za okt. 10.98, (11.05), za dec. 10.96 (10.99).

Dramatski krožek

„Jelka“

Ljubljana, 25. oktobra. Redni občni zbor Dramatskega krožka »JELKA« je bil v soboto ob 20. v gostilni pri Kramarju na Dolenjski cesti. Predsednik Josip Klepec je uvodoma pozdravil navzočne člane in goste, nato se je spomnil obletnice smrti Viteškega kralja. Krožek je počastil spomin velikega kralja z dveminitim molkom. Predsedniško poročilo je obsegalo tudi kroniko krožka od početka do obnove zborstva. Navajalo je neizmerne težave, s katerimi se je moral odbor boriti, da je spravil vso stvar tako daleč, da zdaj ni resne skrbi glede obstoja krožka. Tajišnik poročilo je bilo kratko. Članov je zdaj 24, prijavljenih je bilo dosedaj 65, od katerih sta bila dva izključena. 11 jih je odstopilo, 8 je bilo odklonjenih, ostali pa imajo še poskusno dobo. Blagajna izkazuje 11.226 Din prometa in 4 Din prebitka. Premoženja je pa še 1020 Din v vstopnicah.

Stanje Narodne banke

Poslednji izkaz Narodne banke od 22. t. m. zaznamuje zopet dotok zlata in deviz v višini 7,3 milijona Din, medtem ko smo prejšnji teden zabeležili malenkostni odtok v znesku 3,3 milijona Din. Zmanjšale so se predvsem devize izven podlage, ki so nazadovale za 10,1 na 24,7 milijona Din. Zlato v trezorjih Narodne banke se je povečalo za 6,7 na 1288,1 milijona Din, zlato deponirano inozemstvu pa je istočasno nazadovalo za 4,1 na 88,8 milijona Din; narasle so tudi devize v podlagi za 14,6 na 49,3 milijona. Menična in lombardna posojila so se po večtedenskem naraščanju zopet nebstveno zmanjšala za 1,4 na 1821,1 milijona Din.

Obtok bankovcev se je za malenkost povečal, in sicer za 0,9 na 4813,9 milijona Din in je sedaj za 524 milijonov večji nego lani ob tem času. Obveznosti na pokaz so narasle za 72,3 na 1349,8 milijona Din in so zopet dosegle izredno višino. To povečanje obveznosti na pokaz je v zvezi z zmanjšanjem obveznosti z rokom za 15,8 na 188,3 milijona Din in raznih pasiv za 34,5 na 213,0 milijona Din. Od obveznosti na pokaz so narasle živorne obveznosti za 5,3 na 638,4 milijona Din, obveznosti na pokaz po raznih računih pa za 68,3 na 708,5 milijona Din.

Vrednost zlata in devizne podlage skupaj z uradno premijo znaša sedaj 1839,0 milijona Din in kritja v zlatu in devizah 29,74% (prejšnji teden 29,73); kritje v samem zlatu v trezorjih Narodne banke pa znaša sedaj 26,85% (27,03).

Prošnje denarnih zavodov za zaščito

Uredba o zaščiti denarnih zavodov in njihovih upnikov od 23. novembra preteklega leta določa v prvem členu, da se smeta odložitveni plačili ali sanacija dovoliti na prošnje, ki se predložijo najkasneje v roku enega leta po uveljavljenju uredbe, to je do 23. novembra t. l. Ker pa se je izkazala potreba podaljšati ta rok, je ministrski svet na predlog trgovinskega ministra predpisal uredbo o spremembi uredbe o zaščiti denarnih zavodov, ki pravi, da se člen prvi, drugi odstavek uredbe o zaščiti denarnih zavodov in njihovih upnikov od 23. novembra preteklega leta spremeni tako, da je mogoče prošnje za odložitveni plačil ali sanacijo vložiti do 23. novembra 1936. Ta uredba je sedaj objavljena v »Službenih Novinah« od 24. t. m.

Gospodarske vesti

= **Trgovske knjige malih trgovcev in obrtnikov.** Na prošnjo beograjske trgovinske zbornice in obrtne zbornice je finančno ministrstvo izdalo odlok, da se mali trgovci in obrtniki ne kaznujejo po zakonu o takсах, če se ugotovi, da ne vodijo redno trgovskih knjig. Vsak konkretni primer je treba dostaviti pristojni zbornici, ki bo podala svoje mnenje.

= **Češkoslovaška bo imela letos v pšenici znaten presežek.** Češkoslovaški državni statistični urad objavlja podatke o letošnji letini, iz katerih je razvidno, da znaša letošnji pridelek pšenice 16,9 milijona meterskih stotov nasproti 13,6 milijona stotov v lanskem letu in 19,9 milijona stotov v letu 1933, ko je bila letina rekordna. K letošnjemu pridelku v višini 169.000 vagonov je treba še prišteti zalogo češkoslovaške monopolne žitne družbe, ki so znašale v pričetku žitnega leta 1935/36 33.000 vagonov, tako da bo v celoti na razpolago 202.000 vagonov. Če bo znašal konzum kakor lani le 133.000 vagonov, tedaj bo imela Češkoslovaška letos znaten presežek 69.000 vagonov. Glede na ta velik presežek ne prihaja zaenkrat Češkoslovaška v poštev kot uvoznica naše pšenice.

= **Kliring s Nemčijo in Italijo.** Po poročilu Narodne banke je bil 24. oktobra t. l. izplačan z nemškega kliranga avizo št. 8.180 od 4. maja 1935, z italijanskega avizo št. 75.026 od 29. julija t. l.

= **Dobava.** Kraljevska banska uprava razpisuje nabavo blaga za obleke in perilo v večji množini za obdarovanje siromake šolske mladine narodnih šol o

Božiču. Predvsem se nabavi za dečke Saglehlačevina in oxford odnosno kotnina ter za deklice blago oziroma flanela za obleke in flanela oziroma barhent za perilo. Ponudbe kolkovane s 5 Din v vzorci, cenami in prodajnimi pogoji je nasloviti na prosvetni oddelk (banovinski šolski odbor) kraljevske banske uprave v Ljubljani, Knafjeva ulica št. 9/II. (soba 19.)

Vkljub domačemu delu

negovane kože z **NIVEA**

Čeprav imate stalno opravka z mrzlo in toplo vodo, ostane Vaša koža vendar mladostno sveža in nežna. Negujte kožo z NIVEO. Vse to povzroča eucerit, ki ga vsebuje Nivea.

Borze

25. oktobra

Na ljubljanski borzi so uradni tečaji deviz ostali skoraj neizpremenjeni. V privatnem kliringu notirajo avstrijski šilingi, kakor včeraj 8.50 — 8.60. V zagrebškem privatnem kliringu je bil promet v avstrijskih šilingih po 8.57, v angleških funtih po 244, v grških bonih po 27.8750 in v španskih pezeta po 5.62. *Italijanske kompenzacijske lire so ponovno nekoliko popustile, trgovale pa so se le v Zagrebu po 277.67.*

Na zagrebškem efektivnem tržišču je tendenca o vojni škodi nespremenjena in je bil zabeležen promet po 356 (v Beogradu po 356.50). Promet je bil samo še v 6% begluških obveznicah po 61.50 (v Beogradu po 63.75) in v delnicah PAB po 226 do 227.

Devize

Ljubljana. Amsterdam 2973.86 — 2968.46, Berlin 1756.08 — 1769.95, Bruselj 737.03 — 742.10, Curih 1424.22 — 1431.29, London 214.98 — 217.03, Newyork 4345.72 — 4382.04, Pariz 288.82 — 290.26, Praga 181.19 — 182.30, Trst 355.03 — 358.11.

Curih. Beograd 7, Pariz 20.2825, London 15.1225, Newyork 307.75, Bruselj 51.80, Milan 25, Madrid 42.0250, Amsterdam 208.7750, Berlin 123.65, Dunaj 51.50, Stockholm 77.9750, Oslo 75.9750, København 67.50, Praga 12.73, Varšava 57.90, Atene 2.90, Bukarešta 2.50.

Efekt

Zagreb. Državna vrednote: Vojna škoda 355—356, za okt.—nov. 352, den., za dec. 354—358, 7% invest. 75—77.50, 7% stabiliz. 78 den., 4% agrarne 43—44, 7% Blair 68—69, 8% Blair 76.50 den., 7% Drž. hip. banka 73—78, 6% begluške 61—61.50; delnice: PAB 225—227, Trboveljska 100—110.

Beograd. Vojna škoda 356.50—357 (356.50), za nov. — (357), za dec. 356.50 358 (357), 7% invest. 79.50 bl. (79), 7% stabiliz. 78.50 bl., 6% begluške 64—64.50 (63.75), 8% Blair 75.50 den., 7% Blair 67.50—69, 7% Drž. hip. banka 76 bl., Narodna banka 5900 bl., PAB 226—230.

Blagovna tržišča

ZITU

+ **Chicago**, 25. oktobra. Začetni tečaji: pšenica: za dec. 100, za maj 99.375; koruza: za dec. 60.625, za maj 59.375.

= **Winnipeg**, 25. oktobra. Začetni tečaji: pšenica: za okt. 85.50, za dec. 89, za maj 92.75.

+ **Ljubljanska borza** (26. t.m.) Tendencia čvrsta. Zaključki: 1 vag. koruze, 2 vag. krompirja. Nudijo se (vse franko nakl. postaja): pšenica baška 79/80 kg po 167.50-172.50; banatska 78 kg po 167.50-172.50; koruza: baška po 110 — 115; banatska po 105 — 107.50; oves: slavonski po 132.50—137.50; moka:

Iz življenja na deželi

VRHNIKA. Sokolski kino predvaja velfilm »Ženske štrajkajo«, ki je povsod dosegel največje uspehe. Program ima bogato dopolnilo.

BLED. Zvočni kino Bled predvaja danes ob 8. zvečer in jutri v nedeljo ob 4. popoldne in ob 8. zvečer velfilm »Pastir Kostja«, za dodatek pa Paramountov tehnik in barvan film. Začetek večernih predstav bo odslej ob 8. zvečer.

RIBNICA. Sokolski zvočni kino predvaja danes ob 20. in jutri v nedeljo ob 15.15 in 20. uri tonfilmsko opereto »Tebi pojem svojo pesem«. Za dodatek nov Paramountov zvočni tehnik. Prihodnji teden »Celjskinec«.

Jstvaritelj „Samsona in Dalile“

Ob stoletnici rojstva skladatelja Saint-Saens

Francija, a ves kulturni svet sta praznovala 9. t. m. 100. leto, od kar se je rodil slavniti skladatelj in univerzalni genij Camille Saint-Saens. Že v svojem tretjem letu se je začel učiti klavirja, pozneje je postal učenec kompozitorja Kaikbrennerja in Halevija, z 22. letom je postal učitelj na pariskem Niedermayerjevem konservatoriju. Iz njegove šole so izšli znameniti francoski skladatelji novejšega časa. Že s prvimi kompozicijami ei je pridobil svetovno sloves, posebno z opero »Samson in Dalila«. To delo ga je z nekaterimi drugimi izumel »čestitih njegovih del, kakor »La danse macabre« in »Le rouet d'Omphale«, tudi preživejo in ostane morda trajna last kulture.

Električna mrzlica

Nova metoda za zatiranje paralize

Paraliza zdravijo, kakor znano, že daj časa s tem, da bolnika inficirajo z malarijo, ki izkove v njem zdravilno mrzlico. Ta mrzlica uničuje namreč s svojo vročino povzročitelje paralize.

Bil je velik dogodek, ko so izumili ta način zdravljenja bolezni, ki so jo prej smatrali za neozdravljivo. Toda ta metoda ima svoje nedostatke, kakšnih 12 odstotkov paralizov, ki jih ležijo na ta način, podležo. Zato skuša moderna medicina odkriti druge metode, ki bi povzročile zdravilno mrzlico brez nevarnosti okužbe z malarijo.

V prvi vrsti uporabljajo elektriko. Ame-

riški zdravnik dr. Ralph Kuhne poroča sedaj o uspehih, ki jih je imel po tej metodi. Iz njegovega poročila je razvidno, da zdravljenje paralize z elektriko prav nič ne ostaja po uspehih za zdravljenjem z malarijo, nima pa nekih nedostatkov, ki se držijo zadnje metode. Dr. Kuhne je zdravil 300 paralizov na ta način, da jih je zavijal v odejo in končno v odejo, ki jo je segrevala elektrika. Ta toplota je povzročala pri bolnikih višjo telesno temperaturo. Tri četrtine svojih pacientov je ozdravil dokončno, desetina jih je ostala kakor prej, 7 odstotkom se je stanje poslabšalo in 11 odstotkov jih je umrlo.

obstaja tudi otok jetr z več ali manj izrazito zlatenico; v težkih formah je barva skoraj zelena. Zaradi jakoga razpada rdečih krvnih stanic se pojavi slabokrvnost z vsemi svojimi posledicami. Komplikacije so posebno pri tropiki formi kataralen pojav v dihalnih organih in pljučnica, poleg tega pa tudi razširjenje srca, ki pa je redko opazno. Pri posebno težkih primerih se pojavijo težke krvavitve iz ledvic — otekanje udov in trupa.

Potek tropike je različen. Razlikujemo več variant:

Možganska forma. Ta pokazuje vse znake težkega možganskega obolenja. Začne z glavobolom, razburjanjem, sledi delirij nespečnost, in motnje zavesti, včasih tudi krči. Umrljivost je velika. Često ostanejo posledice, ki nalikujejo težkim živčnim, organskim boleznim.

Želodčno-črevesna forma. Ta nalikuje raznim drugim težkim boleznim prebavil kot n. pr. griži, tifoznim obolenjem, kolero itd.

Algidna forma. Paraliza krvnih žil notranjih organov, uvela koža, bljuvanje in driske, č čemer se včasih pridruži naglo stopnjejoča se zlatenica.

Larvina (prikrita) forma: Brez temperature, le periodične bolečine v mišicah in živcih. Temperatura, če se pojavi, nikakor ni tipična.

Kronična malarija: Temperatura neredna, neznačilna. Bledoča, rumenkasta ali rjavkasta barva kože, oteklina vranice in jetra, razširjeno srce, nerednosti prebave in težka slabokrvnost.

V težjih formah se ti pojavi stopnjujejo do popolne onemoglosti.

Tropske malarije v naših krajih nimamo, pač pa jo nahajamo v južnih predelih naše države, kjer zahteva tudi žrtve. Čim pride bolnik s tropsko malarijo v našo klimo, je potek te bolezni običajno mnogo eniljši in tudi zdravljenje lažje in to baš zaradi klimatičnih razmer. Isto opazimo tudi pri drugih formah malarije. Vsekakor pa ima današnja medicina v kininu in njegovih derivatih jako uspešno zdravilno sredstvo in je bolezen ozdravljiva.

Šestdesetletnikov vedno več

Na medicinski akademiji v Parizu so imeli pred kratkim predavanje, v katerem je predavatelj dokazal, da je število šestdesetletnikov v zadnji dvajsetih letih v večini evropskih držav močno naraslo. Največji odstotek tega porasta odpade na Nemčijo, potem sledijo po vrsti: Francija, Švedska, Norveška, Italija in Holandska.

Potrži globoke žalosti naznanjamo vsem prijateljem, znancem in sorodnikom, da je danes ob 19.30 po daljšem trpljenju, previden s sv. zakramenti za umirajočih, v 80. letu starosti mirno v Gospodu zaspal naš oče, stari oče, stric, svak in tast, gospod

Matevž Hartman

gostilničar pri „Figovcu“

Pogreb nepozabnega pokojnika bo v nedeljo ob 15. iz hiše žalesti, Tyrševa cesta 13 (gostilna pri Figovcu).

Ljubljana, 25. oktobra 1935.

Ciril Hartman — sin; Helena Košenina roj. Hartman, Fanci Hartman — hčerki; Malči Hartman roj. Šušteršič — snaha; Pavel Košenina — zet; Pavelček, Matevžek, Matejka, Saša — vnuka in vnukinja in ostalo sorodstvo.

Mariborsko gledališče
Sobota, 26. oktobra ob 20 uri: »Izdaja Novari. Red B.
Nedelja, 27. oktobra. Ob 20. uri. Medvedji ples.

Električni možgani

Svojevrsten demonstracijski objekt, ki pozazarja gibanje, občutek in ravnotežje

V dunajskem tehničnem muzeju imajo svojevrsten demonstracijski objekt, ki za pokaže le ob posebnih vodstvih: električni model človeških možganov. Na majhnem ročnem vozu z gumastimi kolesi je montirana velika skupina palic in steklenih cevč. Vse je na najbolj čuden način zavozlano in zaštrnjeno. Celi snopi palic se dvigajo tesno drug ob drugem, se iztečejo v posamezne, na videz samovoljno zvite cevke, gredo tudi posamič v drznih ovojih skozi to zmešnjavo in končujejo v majhnih, čisto kaširanih električnih dovodnih žicah. Navzlic zmešnjavi, ki se ti kaže v prvem trenutku, se ne moreš ubraniti vtisa, da vlada v njej vendarle neki zmiseln red.

To je resnica, kajti kakor rečeno, nam predstavlja ta zamolana naprava, ki je široka 1,5 m in visoka 2 m, model naših možganov, in sicer ne morda kakšen posnetek do zadnje podrobnosti, temveč semantizirani model, kar je tudi umljivo, saj gre za to, da pokaže nazorno, kako naši možgani delujejo. Od drugih možganskih modelov se razlikuje namreč po tem, da je viden v vseh svojih delih istočasno, in drugič po tem, da lahko predstavi funkcije vseh vodov tudi posamič.

Napravo sta zgradila v dveletnem težkem delu zdravnika dr. Klempererjeva in dr. Robert Exner družno s fizikom dr. Naglerjem. Prvič so jo pokazali na prvem mednarodnem nevrološkem kongresu v Bernu, kjer je javnosti in strokovnjakom tako ugajala, da so jo hoteli Američani kar kupiti in odpeljati v svojo domovino.

Aparatura ima kakšnih 200 steklenih cevč do najmanjšega formata, ki jih napaja posebna baterija pod vozom z električnim tokom. To so vse neovne cevi in žarijo v različnih barvah, kakršno funkcijo možganskih vodov pač predstavljajo. Te barve so določene po tradicionalni rabi v anatomskih učnih knjigah: rdeča pomeni gibanje, modra občutek, zelena ravnotežje. Velika tabulatura z vtikalnimi luknjami, ki

je razdeljena za levo in desno polovico, omogoča toliko kombinacij, kolikor jih je možnih iz dve sto cevč in štiristo pretikljivih kablov.

Vzemimo primer: pokaže se naj, kaj se zgodi, če pade prašek v človekovo desno oko. Najprvo vtaknejo kontakte po pripravljeni kombinacijski shemi, nato obrnejo pretikalo. Takoj se v zmešnjavi zablistijo neke proge, ki se dvigajo proti možganski skorji v modri barvi. To pomeni, da nastane občutek, ki ga imamo v očesu, v sedežu zavesti, v možganski skorji. Nato nastopi reakcija, ki veli očesu, naj se zapre: zablistijo se neke proge v rdeči luči, tiste proge, ki bi stopile v akcijo, če bi se veke zaprle. Ker se prizor odigrava v levi polovici modela, sklepamo, da mu je vzrok v desnem očesu, kajti pri človeku imajo vse funkcije ene polovice telesa, kakor znano, svoj sedež v nasprotni polovici mož-

ganov. Vodi poedinih polovic se v možganih križajo.

Na modelu spoznamo nazorno, zakaj mora torero pri bikioborbah zapiti svoj meč biku v določeno mesto tilnika. Na tem znatnem mestu, kjer stopajo vodi iz hrbteničnega mozga v možgane, leži namreč več življensko važnih središč tesno drug ob drugem. Če jih raniš, pomeni to takojšnja smrt. Če se meč zapiti samo malenkost mimo, omrtviči to samo posamezne organe.

Na modelu vidimo tudi, kako so se človeški možgani razvili v zadnjih 3000 do 4000 letih. Posebno očitno je razvoj čelne strani možganov. Oteklina v tem delu zmanjša duševno delovanje, bolniki so tako rekoč prisiljeni delati slabe dovtipe. Na drugem mestu prinaša oteklina spet izgubo pokončne hoje: takšni bolniki stopajo po vseh štirih.

Hči nasprotuje materinim spominom

Elizabeta Windischgrätzova proti kneginji Lonyay

K senzacionalni knjigi spominov, ki jo je pravkar izdal princeza Stefaniya, žena avstrijskega prestolonaslednika Rudolfa, in o kateri smo obširno poročali 23. t. m., objavljajo dunajski listi zanimivo izjavo princesine hčere, Elizabete Marije Windischgrätzove:

»Ti spomini«, pravi Windischgrätzova, »kažejo značaj mojega očeta, prestolonaslednika Rudolfa, v neugodni luči in so spodobni njegov spomin poniževati. So v direktnem nasprotju s tem, kar pravijo njegovi prijatelji in vsi ljudje, ki so ga res poznali in so dajali njegovim visokim duševnim sposobnostim ter njegovemu plemenitemu, viteškemu značaju najvišjo hvatlo. Zadrževanje takta, pietete in baš po pisateljici poudarjeno religiozno prepričanje bi jo morale ovirati pri onečaščenju spomina umr-

tvega človeka. Jaz sem nad to objavo do globine ogorčena in pretresena ter poudarjam izrečno, da nimam z njo nobenega opravka in bom poskusila vse, da ti razširjevanje knjige preprečim.

K temu bi bilo pripomniti, da je princesa Stefaniya, sedanja kneginja Lonyayeva, napisala knjigo direktno po svojih doživljajih, dočim se njena hči, ki je bila ob prestolonaslednikovi smrti še otrok, zanaša pač na to, kar so ji povedali očetovi prijatelji.

Avstrija prepovedala knjigo

Dunajska policija je prepovedala spomine bivše avstrijske kronske princese Stefaniye, ki so izšli, kakor smo obširneje poročali pod naslovom »Morala bi postati cesarica« v neki lipski založbi. V avstrijskih monarhističnih krogih je nastalo veliko razburjenje nad odkritosrčnostjo, s katero obravnava žena prestolonaslednika Rudolfa dogodke, ki so dovedli do maverlinške tragedije. Očitajo ji pomanjkanje pietete in druge stvari, tako da se je morala policija končno ukiniti njihovim zahtevam in knjigo prepovedati.

Cesar Menelik in cesarica Taitu

Na levi strani slike vidimo cesarja Menelika, utemeljitelja sedanje Abesinije, na desni pa popularno cesarico Taitu

Posledice italijanske zasedbe Abesinije za Anglijo

3000 km skupne meje z močno oboroženo evropsko velesilo

Eden izmed vzrokov, zakaj nasprotuje Anglija tako odločno italijanski zasedbi Abesinije, bo pač v tem, kar je povedal konservativni poslanec brigadni general J. J. Nation, bivši vojaški ataše v Rimu, te dni v nekem predavanju.

Italija, je dejal, bi po ugodnem zaključku vzhodnoafriške vojne nedvomno obvladovala velik del Abesinije. Če bi dosegla vojaško kontrolo nad njo, tedaj bo angleški položaj zelo resen, kajti prvič v svoji zgodovini bo imela Anglija 3000 km skupne meje z evropsko velesilo, ki ima ogromno vojsko, oporišča za vojno brodoge in veličansko zračno vojno silo. K temu bi bilo prišesti še kakšnih 1000 km skupne meje z Egiptom.

Anglija ima v tem položaju samo dve možnosti. Prvič bi se morala samia varovati

in si ustvariti vojno silo na kopnem, v zraku in na morju, ki bi bila dvakrat večja od italijanske. Drugič, in to se bo tržkone zgodilo zavoljo ogromnih stroškov, ki bi jih zahtevalo takšno zavarovanje, pa ji preostane le sodelovanje z drugimi narodi v sedanjem zmislu.

MNOGINE VEDO...

da je bilo mesto Nürnberg pred osim stoletji med maloštevilnimi mesti, ki so ponudila židom zavetišča, ko so jih začeli ob drugi križarski vojni 1146, na nezgleden način preganjati, da je elišati grom redkokdaj na dan več nego 20 km, da so imeli časnike na Kitajskem že v osmem stoletju pred našim štetjem, da si krave, kakor so pokazali psihotehnični poskusi, vse boljše zapomnijo kakšno reč nego konji, da daje koza v razmerju s svojo težo dvakrat več mleka nego krava, da je desnica običajno nekaj daljša od leve.

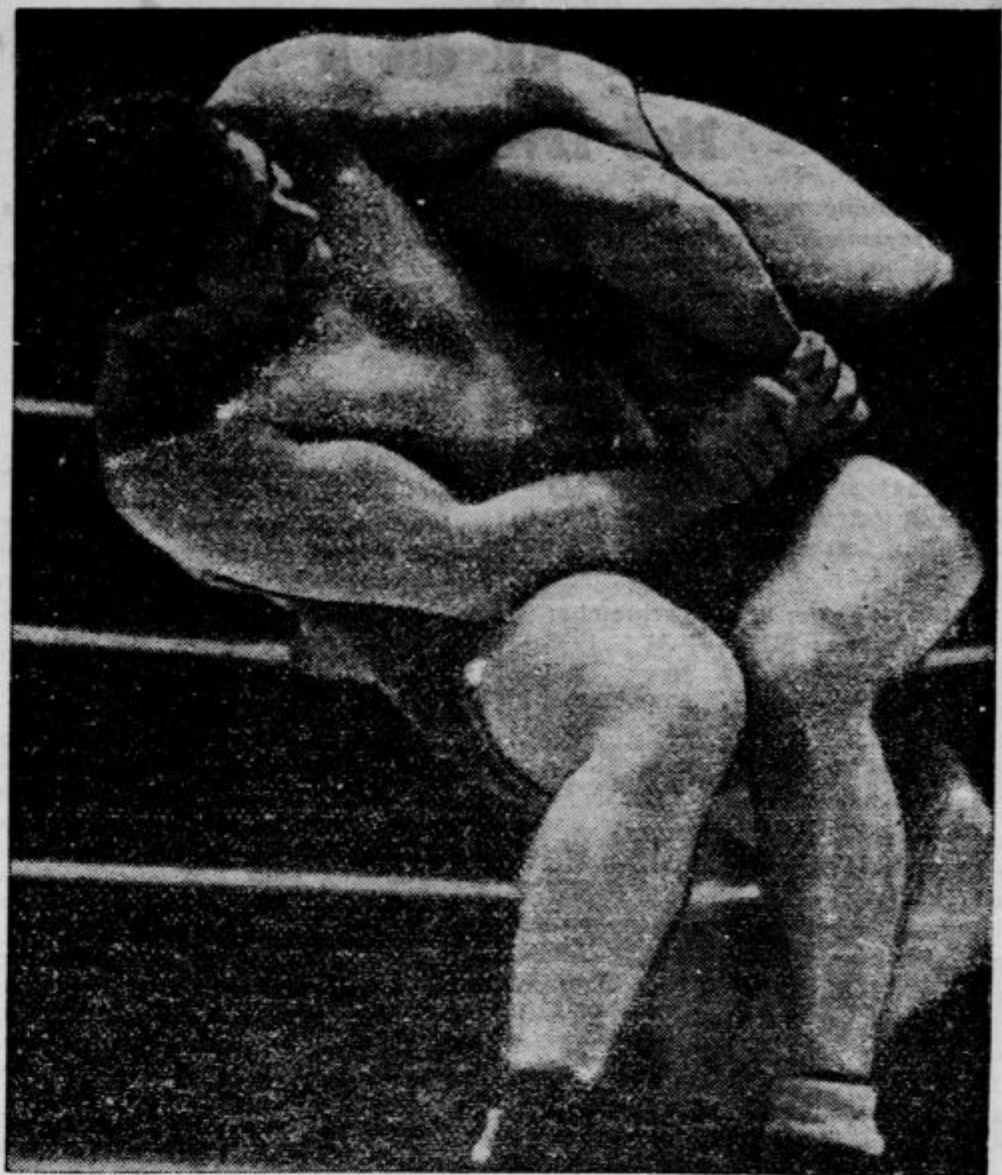
Abesinske amaconke

Georg Wendel popisuje v svojem zadnjem pismu iz Addis Abebe zadevo z abesinskimi amaconkami in pravi:

Ne bi bilo pravilno, če bi pozabil na amaconke, ki so se v zadnjih dneh zbrale pri Hararju. Nekomu je šinilo v glavo, da bi bilo dobro oborožiti pogumne črne abesinske dame iz južnih gozdov ter jih poslati na fronto. Žene so prišle v središču svojih mož in so se atabonile pred Hararjem. Dali so jim orožje in strelivo. Da ne bi oškodovali njih bojevitosti, so jih ločili od možkih.

Zvečer pa so prišli v amaconk taborišče grški trgovci. Zjutraj so našli 1200 amaconk močno vinjenih. Grki so razpečali ves alkohol, ki so ga prinesli s seboj. In so odnesli patrone, ki so jih zopet prodali državi... Še tisti dan so izginile amaconke. Nihče ne ve, kam so šle.

Francoz in Turek se rujeta

V pariški Sportni palači je Francoz Henry Deglane v drugem kolu premagal turskega rokoborca Alija Hasana. Slika nam prikazuje Deglanov »ključ« okoli roke

Negušev kuhar

Napravil je na abesinskem dvoru iz umazanega prostora z luknjo v stropu kuhinjo z vsemi pridobitvami moderne dobe

Henri Chambard, ta čas francoski kuhinjski vodja v nekem odličnem londonskem restoranu, je izrazil te dni veliko skrb, to skrb namreč, da bi utegnula kakšna italijanska bomba v Addis Abebi razdejati negušovo kuhinjo, ki je z vso svojo opremo Chambardovo delo.

L. 1926 je bil Chambard kuhinjski vodja v nekem odličnem pariškem restoranu in tedaj mu je pripadla naloga, pripraviti obed za abesinskega cesarja, ki je potoval po Evropi. Takrat se je cesar imenoval še Ras Tafari. Visokemu gostu je posebno ugajala jed iz pečenih jeter, portugalske vina in gomolj. Poslal je k Chambardu svojega tajnika, da bi povedal, ali bi bil pripravljen priti k njemu za osebnega kuharja v Addis Abebo. Chambard je privolil in v spremstvu svoje žene je prišel pomladi 1927 v abesinsko prestolnico.

Neguševa kuhinja je bila tedaj v kaj lastnem stanju. Ni imela nobene prave peč, nobene oprave, bila je umazana, majhen prostor z luknjo v stropu namestu dimnika. Ker je imel Chambard Tafarijevo dovoljenje, da sme preurejati, kolikor hoče, in so mu bila na razpolago neomejena denarna sredstva, je kuhinjo uredil seveda po svoje z vsemi pridobitvami novega časa, tako da bi bila v srčno radost vsakemu evropskemu velekuharju.

Omisli je kuhinjski novodobne peč in hladilnik, uredil je klet z najboljšimi izbranimi vini, med drugim je spravil vanjo nekoliko steklenice starega tokajca iz nekdanje kleti cesarja Franca Jožefa. Ko je začel Chambard v Addis Abebi delovati, je bilo najtežje dobivati zelenjavo, dočim je bilo meso v preobilju. Včasih so za kakšno pojedino zaklali in pojedli 15 do 20 ovac v enem dnevu. V tednu kronanja 1928 je Chambard pripravil vse državne bankete in pojedine. Še sedaj hrani jedilni list nekega tednja obeda, ki je obsegal 14 obrokov. Chambardu je v Addis Abebi ugajalo, pač pa je bila njegova žena tam nezadovoljna. Prestolnica Abesinije se ji je zdela predegočasna. In tako sta se 1928, oba vrnila v Evropo.

A NEKDOTA

V svoji drugi knjigi spominov »Mafie« v razmahu sporu češki publicist in naš sodelavec Jan Hajšman zgodbo, ki mu jo je povedal L. 1918, avstrijski policijski komisar in deželni podpredsednik Bienert. Bienert je bil tedaj sodelavec mafije na policijskem ravnanstvu. Nekega dne je svoje prijatelje svari, naj nikar ne prirodi nameravanega oboroženega upora v Pragi. Na vrhovski postaji stoji oklopni avto, v vojašnicah so pripravljene strojnice, na Hradčanih pa topovi proti uporni Pragi. »Sedaj ni več tako kakor pred vojno«, je menil Bienert. »Taktik so narodni socialisti na Vinogradih priredili demonstracijo proti policiji. Glavni govornik je bil Klofač. Policijski komisar Fahoun je poslal Klofačev govor z vsemi njegovimi izpodi in napadi. Ko je pa Klofač svoj govor zvalil še za eno nianso, je Fahoun zaklical: »Torej, Vaclav, sedaj je dovolj! Vzemite si svoje fante in pojdi. Klofač je nato s svojimi demonstranti odkorakal na eno stran, Fahoun s policisti pa na drugo.

VSAK DAN ENA

»Samo izvolite skočiti v škornje, pa boste videli, da so kakor nalašč narejeni za Vas!« (Everybody's weekly)

Abesinska konjunktura

Zemljevidi, knjige, predstave in debate o Abesiniji

Redkokdaj je kakšna dežela postala tako hitro in v takšni meri popularna kakor negušova dežela v svojem sedanjem konfliktu z Italijo. Ta čas vlada na svetu prava abesinska konjunktura. Ne samo listi imajo to deželo v središču svojega zanimanja, temveč tudi usta javnosti so je polna v razburjenih družinskih disputih, v pivskih lokalih in po kavarnah.

V vseh knjigarnah dobiš sedaj karte Abesinije. To ni tako enostavna reč, kakor bi si kdo mislil, kajti celo največji zavodi nimajo specialnih kartografskih posnetkov te dežele. Velikanski njeni predeli so še skoraj popolnoma neraziskani, in krog italijanske armade se trdiko pritožuje, kako nezanesljiv je tudi najboljši kartografski material, kar se tiče lege abesinskih gora, dolin in toka manjših rek.

Očitno bi vse karte, ki jih prodajajo v knjigarnah ne zadostovale, da bi zadovoljile ljudsko zanimanje, kajti vsak dan objavljajo tudi listi bodisi celotne karte Abesinije, bodisi izreze iz pravkar aktualnih

predelov, kjer se vrše kakšni boji. V Franciji je celo konservativni »Temps«, ki načelno ne objavlja ilustrativnega materiala, posvetil eno celo svojih ogromnih strani karti Abesinije. Kako se prodajajo takšne karte po knjigarnah, za to nedostaja pri nas vsake statistike.

Knjige o Abesiniji so tudi nekaj, kar spada v to visoko konjunkturo. K temu je treba pristeti lepo število fabrikatov, ki jih ponujajo podjetni ljudje ožbištvu pod imenom Abesinije. V Pragi ponujajo v nekem avtomatičnem bufetu krompirjeve kolačke kot »abesinske«, neka tovarna slaščič prodaja pralineje pod znamko »abesinskega sadja« in »abesinske mešanice«, neki slaščičar proizvaja pecivo v podobi italijanskih in abesinskih vojakov, v marsikaterem mestu so nastale gostilne, ki so si nadele abesinsko ime, a v Tokiju so odprli, kakor smo poročali te dni, veliko, moderno kavarno z imenom »Etiopijac«, ki ima na vratih napis: »Italijanom je vstop prepovedan!«

Smrtna žetev na ameriških cestah

V desetih letih je poginilo na njih 300.000 oseb

Po neki statistiki je bilo pri lanskih avtomobilskih nesrečah v Zedinjenih državah ubitih skoraj 36.000 ljudi. V zadnjem desetletju so avtomobilske nesreče isto tam uničile kakšnih 300.000 človeških življenj, to je več, nega jih je Amerika izgubila v vseh vojnah od l. 1775. dalje. Na prvem mestu stoji New York s 1200 avtomobilskimi nesrečami v lanskem letu. L. 1899, je bila v ameriški metropoli ena sama žrtve avtomobilske nesreče, a potem jih je bilo vsako leto več. Višek so dosegli l. 1929, ko je v New Yorku na ta način izgubilo življenje 1344 oseb.

Predlansko leto je bilo na vseh ameriških železnih cestah 5000 smrtnih žrtve. V navedenem letu so ameriške železnice prepelele 434.847.907 oseb, l. 1904. preko 715 milijonov, l. 1920, ko so se vračale čete iz svetovne vojne, pa skoraj 1 milijar-

Letošnji sneg zahteval prve žrtve

V Ilanzu v švicarskem kantonu Graubündnu je hotel neki kmet potegniti močnejše za žično vrv, s katero spravlja iz doline živila v svojo hišo, ki stoji zelo visoko. Pri tem mu je spodrsnilo v novem snegu in je padel čez skalo. Njegova sestra mu je hotela priskočiti na pomoč, toda v snegu ji je tudi spodrsnilo in je strmoglavila za njim v globino. Oba sta bila takoj mrtva.

do 270 milijonov oseb. Število smrtnih nesreč na železniških progah Zedinjenih držav se je manjšalo približno v istem razmerju, kakor je naraščalo število smrtnih žrtve v avtomobilskem prometu.

Z izposojenim denarjem zadel dva milijona

Pred časom je sedel neki trgovec iz Sevilje, ki se je le s težavo prebijal skozi kritične čase, s prijatelji pri kozarcu vina. V gostilno je stopil mož, kar, ki je prodajal srečke za loterijo španskega Rdečega križa. Naš trgovec si je izposodil denar za srečko od svojih prijateljev. Te dni so srečke izžrebali in glavni dobiček v znesku dveh milijonov pezet je pripadel trgovcu.

Letalo za brezžične valove

Na progi Dayton-Cincinnati v Ameriki so preizkusili te dni letalo s popolnoma mehanično krmilno napravo. Njegov pilot je imel samo nalogo, da uredi brezžično zvezo letala s Cincinnatijem, nato je aparat samodelno odletel proti temu mestu. Krmarili so ga s pomočjo radijskega kompasa in avtomatična naprava je izvršila z največjo točnostjo vse gibe, ki jih drugače izvršujejo živi piloti.

Utrjena postojanka pred Makaléjem

Na severnem bojišču v Vzhodni Africi pripravila trenutno italijanski generalni štab nov sunek v smeri proti Makaléju. Njegovo okolico so Abesinci precej utrčili. Zadnjič smo prinesli sliko utrjenega hriba pred Makaléjem, danes objavljamo sliko fortificirane vasi pred glavno trdnjavo. Seveda se te utrbe ne morejo meriti s podobnimi napravami v Evropi, ki jihujejo pa vendarle in zadržujejo sovražnika pred prenatlim prodiranjem v deželo

Kulturni pregled

Rase v Podonavju

V Budimpešti je prišel izhajati z oktobra t. l. časopis »Rassen in Donauraum«. Njegov izdajatelj in urednik, priv. docent dr. Johann Gaspar pravi v uvodni besedi, da dandanašnja generacija odklanja filozofijo miljeja iz prejšnjega stoletja in tendenco, da se zabrisuje svoje nacionalne značilnosti, prav kakor ne priznava vse izenajočee enotne naobrazbe. V Podonavju se očito kaže, da državna moč ali gospodarsko stanje posameznih razredov lahko v danih razmerah izkorenini prirojene telesne in duševne znake ljudi in ljudstev, ne moreta pa jih predrugačiti. Zaradi tega je prav tu nujno potrebno raziskovanje in širjenje znanja na področju vede o rasi, biologije dednosti in evgenike. Temu namenu je posvečen novi časopis.

Izdajatelj pravi nadalje, da je znanost v posameznih podonavskih deželah že tolikanj razvita, da lahko vsaka na svojem ozemlju raziskuje raso sestavo narodov, dedno snov posameznih plemen in narodnih življenj, proces izbire, ki se vrši med njimi in evgenične pogoje njihovih zdravja. Da pa se lahko razčisti rasi problemi vsega podonavskega ozemlja v njihovi časovni in prostorski kontinuiteti, je potrebno medsebojno spoznavanje doseženih izsledkov teh regionalnih raziskavanj in proučevanj. Potrebno posredovalno vlogo bo imel časopis »Rassen in Donauraum«.

Izdajatelj si je pridobil naslednje stalne sodelavce: dr. M. Ponova, profesorja biologije na sifitski univerzi, dr. B. Škerlja, priv. docenta za antropologijo na univerzi v Ljubljani, dr. Svetislava Stefanovica, predsednika Jugoslov. zdravniškega društva.

Pomen Ljubljanske filharmonije in njenega drugega koncerta

Ljubljanska filharmonija pričinja drugo sezono svojega dela. Njen prvi uslovni koncert je bil posvečen francoski glasbi, njen sedanj, drugi, pa je slovenski. Mno tega, da filharmonija posreduje našemu občinstvu dela svetovne literature, izvajana po poklicnih godbenikih pod vodstvom priznanih dirigentov in da opravlja tako tudi vzgojno delo, je velikega pomena njena načelna odločitev, da mora biti na vsakem njenem koncertu izvajano tudi originalno slovensko delo. To dejstvo, ki stremi prvenstveno za tem, da pospešuje domačo glasbeno produkcijo, bo s trajnim in smotnim izvajanjem naših izvirnih del dajalo našim skladateljem vzpodbudo za delo, ker bodo imeli ne le verjetnost, marveč celo jamstvo, da bodo njihova dela izvajana. Stalnost Ljubljanske filharmonije in njenih koncertov v začetnem smislu pa bo rodila tudi večje in trajno povpraševanje po takih delih.

Velike vrednosti je nadalje gostovanje tujih priznanih dirigentov, ki niso le zunanja mikavna točka vsakokratnega koncerta, izmišljajna samo iz komercialnih in reklamnih razlogov, temveč imajo predvsem vzgojni pomen za izvajajoče in za publiko. Ob njih se meri moč orkestra, nudi se domačim dirigentom prilika za primerjanje, publika pa sliši dela v dovršeni izvedbi. In še neki moment je zelo važen. Kakor je hvale vredno in ima svojo dobro stran, da dirigirajo tuji dirigenti, prav tako je popolnoma prav, da bo sedanj koncert dirigiral domači dirigent g. Lovro Matačić. Ob takih prilikah se šele pokaže polna vrednost izvajajočih in dirigenta, in če se potem naknadno popravi krivo mnenje, ki ga imamo po navadi o sebi in o svojih močeh, je tudi to važno, da zelo važno.

Ljubljanska filharmonija je bila z vseh strani toplo pozdravljena kot ustanova, ki je v naravnem razvoju našega glasbenega življenja potrebna. Kot odlični kulturni faktor zasluži vsestransko vpoštevanje in podporo.

Iz zagrebškega pisma

Zagreb, 22. oktobra. Imeli smo gostovanje članov dunajskega Burgtheatra, ki so nam prikazali tri igre: St. Johna Ervinea »Die erste Frau Selby«, Fritz Lunnzera in J. Baara »Frau Holle« in Hermana Bahra »Das Konzert«. Žal, da ansambel, ki nas je obiskal, ni bil sestavljen samo iz članov Burgtheatra, marveč so bili vmes tudi člani Nemškega ljudskega gledališča in Rajmundovega gledališča. Zaradi tega ni bilo tiste izenačene skupne igre, ki odlikuje dolgoletno skupno delo vsakega ansambla. Tako gostovanja prav za prav nimajo prave umetniške vrednosti, ker nam ne kažejo duha nekega ansambla, ne odkrivajo skrivnosti čudovitega umetniškega stvarjanja vigranih protagonistov in ne nudijo celote, ki zahteva brezkompromisno, čisto, zakončeno umetnost. Všeče temu so nekatere korifeje Burgtheatra potrdile svoj upravičen sloves (Raoul Aslan, Ulrik Bettaco, Marija Meyen, Lili Margberg i. dr.). Največji uspeh so imeli gostje v Bahrovi komediji »Das Konzert«.

Popularni domači skladatelj Ivo Tijardović je stopil pred občinstvo s svojo staro, v Zagrebu še neizvajano opereto »Maršal Marmont«. Tijardović si sam sestavlja libreto in je to nemara vzrok, da njegove operete — izvzemši »Malo Floramy« — vžile prijetni melodiki in drugim vrlinam nimajo pravega uspeha. Ta slaba stran se očituje tudi v »Maršalu Marmontu«. Prav bi bilo, da bi Tijardović sestavljanje libretov prepustil komu drugemu.

Slavna in priljubljena komika Fritz Grünbaum in Karl Farkas sta nam s svojim ansambelom uprizorila revijo z naslovom »Die gestohlene Revue«. To delo ima nalogo, skrbeti za smeh, in to je v polni meri doseglo. Na vrsti so bili v zadnjem času trije: Nastopil je pianist Petar Dumitrič, nato smo imeli večer štirih novih domačih pevcev: Marija Gjuranova, Julija Pečančica, Nikole Čubelića in Milana Bručića. Naposled je Zagrebška filharmonija pod Baranovičevim taktirko izvajala Smetanov Ciklus »Má vlast« (Moja domovina).

Prihodnje novosti našega gledališča: Gotovčeva opera »Eroz onega svetla«, H. Bernsteina »Upanje« (Espoir), Delibesova opera »Lakmet«, V opereti pride na oder Weinbergerjevo češko delo »A propos, kaj dela

štva v Beogradu in dr. G. Banu, državne. ga tajnika na razp. in višjega zdravnika v Bukarešti.

V prvem zvezku, ki obsega 48 strani + 8 strani priloge, so izšli tile prispevki: Dr. med. Chr. Seizov piše o rasnem raziskavanju in rasnem skrbstvu v Bolgariji. Dr. Božo Škerlj prikazuje na str. 8 — 11 rasna raziskavanja v Jugoslaviji. Dr. Svetislav Stefanović razpravlja o rasnem vprašanju kot kulturnem problemu. Dr. G. Banu je prispeval doneske v rasni zgodovini in rasni biologiji Rumunov. Dr. med. E. Wiktorin razpravlja o rasnem raziskovanju na Madžarskem. Dr. J. Gaspar j ezastopan z odstavkom iz rasne biologije ogrske aristokracije (s slikami). Is. ti znanstvenik piše o rasni zgodovini področja med Donavo in Tiso. Med krajšimi poročili čitamo beležko dr. Škerlja o menarhi in nje zvezi z raso v Jugoslaviji in istega avtorja poročila o časopisu »Evgenika« in o razpravi dr. Feodorja Mikiča »Slovenija u luči tablice redosleda umiranja«. Številko zaključujejo resumeji posameznih člankov v vseh štirih glavnih jezikih Podonavja.

Vsekar je treba samo pozdraviti tako sodelovanje, ki je v tem primeru našlo svoje ognjišče in središče v Budimpešti. Spoznanje o neuničljivosti plemenskih znakov je velikega pomena za nadaljnje sožitje narodov in njihovih držav v Podonavju. Naj bi metode nadsodobneštij ved, kakor je veda o rasi, dale pravilno podlago tudi odnosom med temi narodi in s polnim priznavanjem njihovih posebnosti ustvarjale ozračje, v katerem bo omogočeno njih sodelovanje tam, kjer se stika. Kato vozi skupne usode v sedanjosti in bodočnosti.

Antula? Josip Rijavec se je spoznamel z zagrebškim gledališčem glede večjega števila gostovanj. Vera Milčević, ki si je usvarila v Ameriki lep sloves, napoveduje plesni večer v gledališču.

Z. Hirschler

Dva praška literarna lista

Nedvomno je znak časa, da širše kulturno občinstvo čedalje bolj seže po listih, če hoče zadostiti tisti plemeniti duševni potrebi, ki so jo v »starih, dotiranih časnikih« naseljevale revije. Odtod razvoj kulturnih rubrik v dnevnih, odtod pa tudi uspehi literarnih listov, ki v časniški obliki nadomeščajo ali vsaj izpopolnjujejo revije. Literarna žurnalistika postaja čedalje važnejši činitelj v vzgoji množice za literaturo in umetnost.

Naj izmed praških listov te vrste opozorimo na češki štirinajstodnevnik »Literární noviny« in slovaški mesečnik »Elán«. Prvi list je pred leti prenehal izhajati, a l. 1933. ga je ugledno založništvo »Sfinx« zopet obnovilo in poslej izhaja redno vsaki štirinajst dni, izvzemši poletniške mesece. Vodilni urednik je kritik in prevajalec iz moderne ruske literature Boh. Mathiasius. Njegova ideološka opredeljenost daje listu viden značaj, vendar je okvir tako širok, da prihajajo do izraza tudi druge struke, in težnje našega časa. Všeče delni enostranosti pa so »Literární noviny« živ, in vedno zanimiv informator o češki literaturi in tudi o kulturnih pojavih in dogodkih v ostali Evropi. V njihovih stolpcih zaznavš utrip sedanje dobe, njeno žgočo problematiko, prepletenost današnje literature in umetnosti z vsemi tokovi časa.

V dosedanjih treh številkih novega letnika »Literární noviny« je izšlo več člankov, ki imajo širši pomen. Tako na pr. v prvi številki Mathesijev uvodnik o Gideovem individualizmu, Vladislava Zime članki o »Duhu demokracije in duši diktature«, o »Zakonihi proti Židom in židovskemu zakonu«, o stalnem padanju cene umetniških proizvodov kot značilnem znaku časa (članek: »Krompir dražji — umetnost cenejša«).

Zanimivi so tudi članki bivšega urednika berlinske »Die literarische Welt« W. Haasa o tehniki javnega mnenja. V najnovejši številki je izšel interview s pisateljem Trejakovim, sin Thomasa Manna Klaus Mann pa je prispeval članek »André Gide in evropska mladina«. Pomembno je tudi V. Černega razglabljanje tako zvane čiste poezije (slovesi spis abbeja Bremonda je pravkar izšel v češkem prevodu z uvodom F. X. Salde). Čeprav so »Literární noviny« obenem glasilo založbe »Sfinx« (B. Janda), se nikjer ne vsiljuje založniški interes: kulturna založba izdaja kulturne liste.

»Elán« je najprikljubnejše glasilo mlade generacije v slovaški literaturi. Da izhaja v Pragi (pri podjetnem založniku L. Mazáču), mu je samo v korist: Tako je povzdignjen nad krajevne razmere v slovaških kulturnih središčih in priključen bujnim tokovom vsemestnega kulturnega življenja v češkoslovaški metropoli. Obenem je tudi tehnično na višini. Obžalovali je samo, da ne izhaja vsaj štirinajstrednevno.

Urednik »Elán« je pesnik, kritik in esejist Jan Smrček. V primeri z Mathesijem pri »Lit. Novinah« je uredniško ideološko znatno manj zainteresiran, zato ima njegov list v večji meri literarno-informativni značaj in uredniško objektivnost občuti čitatelj na sleherni strani tega večje urejevanega in okusno opremljenega književnega časnika. Videti je, da slovaška literatura ni v toliki meri kot češka v vrtincu časa: to pa seveda ne pomeni, da ne bi v vsem vzgornom dohitela Evrope, v čemer je naš »Elán« dober kazipot. Medtem ko prej omenjeni češki list zelo rad koketira z Rusijo, je »Elán« bolj usmerjen na zapad. Izmed slovaških narodov posebej upošteva Poljake in Jugoslovane.

V »Elánu« sodelujejo predvsem mlajši slovaški kritiki, esejisti in pesniki. Prinaša članke in eseje o literaturi in likovni umetnosti, informativne pregledne, biografije, ocene knjig in revij. Prva številka novega letnika je bila na tem mestu že zabeležena v zvezi z njeno »jugoslavico«. »Elán« je lepo ilustriran: prav kakor v »Liter. novinah«, so tudi v »Elánu« vedno zanimive karikature, ki si brez njih težko mislimo sodoben literarni časnik. Kdor se bo hotel informirati o slovaškem kulturnem življenju, bo s pridom segel po »Elánu«.

ČITAJTE
»LJUBLJANSKI ZVON«

Umetnostne razstave Narodne galerije. Po vrsti razstav sodobne umetnosti, ki smo jih videli v Ljubljani v preteklih mesecih, se nam obetata, kakor nam poročajo iz Narodne galerije, dve zanimivi zgodovinski razstavi v Jakopičevem paviljonu: Razstava umetniške zapuščine bratov Šubičev nato pa razstava kolekcije risb znamenitega slovenskega slikarja Fr. Kavčiča. Za obe razstavi vlada že sedaj veliko zanimanje v krogih ljubiteljev umetnosti.

»Javnost«, tednik, ki izhaja v Beogradu v redakciji pisatelja Nike Bartulovića, prinaša v 40. številki urednikov članek »Politika prema Hrvatima«. Mladen Orlov razpravlja statistično podprto o vprašanju: »Jeli naša devizna politika postigla svoje ciljeve?« Spekulator je prispeval komentar dogodkom na Grškem z naslovom »Na zavšetku jednog republikanskog režima«. Ljubša Protić odgovarja v zanimivem članku na vprašanja: Može li se govoriti o propasti Društva naroda? Poleg glos in drobiža sta izšla v tej številki še aktualna »Dali je potrebit specialan zakon protiv korupcije?« in »Odnos snage Italije i Abesinijec«.

Revija mladice je pričela izhajati v Zagrebu. Urednika sta Zlatko Milković in Z. Majtin. V programatičnem članku »Na vječnim izvorima« poudarja dr. Ilija Jakovljević potrebo, da se literatura in z njo vse umetnostno in sploh kulturno življenje približa kmečkemu ljudstvu in nasloni na pravo narodno tradicijo. O Buninu razpravlja v zvezi z njegovo »Vasjo«, ki je pravkar izšla v hrvaškem prevodu, Zlatko Milković. Pesmi in prozo so prispevali Ivo Kozarčanin, Kamilo Križanić, Marko Leventić, Miro Majer. Zvezku sta priloženi reprodukciji dveh risb mladega, nadarjenega umetnika Frana Šimunovića.

Blubo — literatura v Nemčiji. V monakovski reviji »Hochland« je nedavno izšla presenetljivo odkrita kritika tako zvane Blubo-literature. Pod tem imenom tiči nova. v tretjem carstvu služeno priznana in pospeševana književnost, ki ima ideološko izhodišče v Rosenbergovem »Mitu 20. stoletja«. Naziv te literature je sestavljen iz prvih zlogov besed »Blute (kri) in »Boden« (zemlja), ki tvori simbol Rosenbergovega mita. V slovestvenem pokretu Blubo vidijo pristaše sedanjega režima v Nemčiji najodločnejšo reakcijo zoper tako zvano asfaltno literaturo, t. j. književnost vsemestnega mešana in proletarja. Blubo-literatura pomeni oboževanje zemlje in poljedelstva in sloni seveda na veri v čistost rase in njen prencipeniti značaj. V nji se tudi oglašajo težnje germanskega človeka po nadvladbi nad »inferiornimi« narodi, zlasti Slovani. Najizrazitejši in najbolj hvalešani proizvod nove struje je roman Filipa Templa »Heilige Erde«. Dalje sidiijo v ta krog pisatelji: Gustav Frensen s svojo »Chronik von Barlethe«, švabski avtor Peter Dörfler, vzhodnopruska pisateljica Agnes Miegel, ki poveljuje »das pruzische Urvold«, Hans Dittmer in drugi. Čeprav se ti proizvozi službeno privilegirane književnosti ne smejo neposredno ocenjevati, se je Ernst Alker v »Hochlandu« opogumil in napisal kritiko, v kateri označuje Blubo-literaturo za privilegirano regionalno slovestvo, ki se poslužuje krajevni narečij, rabi obilno folklor in čisto po šolarsko opisuje ljudske šege in navade. Vsekaro je drzno, če navajajo ti literate med svojimi vzorci Hamsuna in Udetova. Literatura Blubo je zmes fantastičnega nordizma, romantičnega folklorizma in ideologije Hitlerjeve knjige »Mein Kampf«. V nji se prav za prav izživlja stari nemški partikularizem in — kakorkoli se tega niiti ne zaveda — predstavlja novo gibanje samo reakcije zoper politični centralizem narodnosocialistične države.

»Prodana nevesta« v Moskvi. Kakor poročajo iz Prage, namerava avtor znanega romana »Peter Veliki« Aleksej Tolstoj prevesti libreto Smetanove opere »Prodana nevesta« in doseči nje vzpizoritev v Moskvi. »Lidove Noviny« ob tej priliki poročajo, da je imela »Prodana nevesta« prvo rusko premiero že l. 1871. na odru carskega Marijnskega gledališča v Petrogradu. Tednja ruska kritika pa je Smetanovo opero popolnoma odklonila in poslej je v Rusiji sploh niso več vzpizorili. Dejstvo je bilo tako pozabljeno, da so se Čehi in Rusi čudili, čemu neki še ni bila igrana v Rusiji opera, ki je dosegla svetovni sloves? Nemara bo nova vzpizoritev v novih razmerah popravila Smetanov neuspeh v Rusiji.

Sokratova večna modrost. Francoska filozofska avtorica Jacques-Treve je pravkar izdala spis »L'Evangile de Socrate«. V njem razglablja večne vrednote Sokratove filozofije in primerja Platonovega učitelja z Jezusom. Medtem ko je antični modrijan zapustil evangelijske modrosti, je Jezusov nauk prežet z najplemenitejšo strastjo. Pri Sokratu razum, pri krščanskem učeniku čustvo: oba evangelija vsebujeta po avtoričnem mnenju »vso realnost in ves misterij človeka«. Ni nezanimivo, da je baš ženska posvetila Sokratu, predstavitelju moškega razuma in logike, zelo tople strani, ki kažejo umevanje njegove miselnosti; tako je po tihočletjih popravila Ksantipo.

Shakespeare v Hamletu v novi luči. Angleški profesor J. Dover Wilson je izdal nov tehten donesek k shakespeareani: knjigo »What happens in Hamlet« (izdala Cambridge University Press). Studija se dokaj razločuje od večine dosedanje literature o »Hamletu«, ki je odkrivala nedogodnost in nejasnost posameznih partij in očitala avtorju, da ni popolnoma obvladal stvarine. Dover Wilson je razčlenil vso konstrukcijo »Hamleta« in skušal dognati, kaj so videli v drami o danskem kraljeviču sodobniki in prvi poslušalci. S tega vidika dobe mnoge reči povsem drugačno osvetljuje. Tako je na pr. treba presojati prizor z očelovim duhom s stališča lakratnega protestantskega pojmovanja duhov, saj je bil Hamlet protestant. Tudi o drugih mestih v »Hamletu«, ki jim doslej očitali nejasnost, prinaša Dover Wilson dokaj novih podatkov in pogledov. Tako njegov spis, ki upravičeno vzbuja pozornost angleške kulturne javnosti, na podlagi podrobne razčlenbe označuje »Hamletac« za mojstrsko delo, v katerem ni nič odvečnega in kjer tudi ne prisiljenega razčlavljanja dejanja. Slehern, še tako nezaten del dialoga ima svoj upravičen pomen in svoje mesto v celotni zgradbi dela. Ni torej res, da Shakespeare ne bi bil kos stvarini; v resnici jo je obvladal tako, da je zadovoljila celo najzibljivejšega gledalca tedanje dobe. (Prim. Zupančičev kongenialni prevod »Hamletac« v izdaji Tiskovne zadruge).

»Riviera«
zobna pasta

daje ustam prijeten in osvežujoč vonj, temeljito očisti, odstrani hitro zobni kamen in ohrani zdrave in bele zobe. To pasto uporabljajo v vseh kulturnih državah

S P O R T

Jutri Ilirija : Primorje

V prvenstveni kvalifikacijski tekmi se bosta jutri ob 14.30 srečali na igrišču Hermesa moštvi belo-zelenih in črno-belih — Zanimiva predtekma ilirijanske rezerve

Letos smo imeli že več srečanj med Ilirijo in Primorjem, toda važnost jutrišnje tekme presega vse dosedanje. To pot bo šlo za prevažne točke, ki bodo verjetno določile že končno veljavni položaj enega in drugega kluba.

Ako pogledamo malo nazaj, je prva kvalifikacijska tekma pokazala tudi po rezultatu, da sta moštvi enakovredni. Z 1:1 sta si delili točke. V prihodnji tekmi, ki pa ni bila prvenstvena, je Ilirija zmagala s 4:1. Te rezultate pa ne sme nikogar va-

rat. Ne bi bilo na mestu, da bi že danes prerokovali izid. Vemo le to, da se pripravlja velika borba.

Zaradi tega si bo hotela ogledati tekmo vsa Ljubljana in bo prireditelj s tega stališča odgovarjala svojemu velikemu pomenu.

Zaradi velikega navala, ki se obeta pri blagajnah na igrišču, priporočamo, da si občinstvo preskrbi vstopnice že jutri dopoldne v kavarni Evropi.

Prvenstvo II. razreda

V nedeljo bomo imeli zopet nekaj prav zanimivih prvenstvenih tekem v II. razredu.

Svoboda : Korotan

Na igrišču Jadrana bosta nastopila ob 9. Svoboda in Korotan. Vsekaror bo to zelo zanimiva tekma, ki bo privabila na igrišče mnogo publike. Tej tekmi bo ob 10.30 sledilo srečanje

Jadran : Grafika

Jadran se bo moral boriti proti živili Grafiki, ki stoji trenutno na tretjem mestu pred Jadrano. Jadranovo moštvo gre v borbo sicer pripravljeno, vendar pa še ni pozabilo poraza, ki ga je doživelo prejšnjo nedeljo. Upamo, da bodo fantje kljub temu zaigrali z vsem članom.

Slovan : Reka

Na igrišču Slovana se bo vršila odločilna tekma za naslov jesenskega prvaka med Slovanom in Reko. Slovan, ki vodi že nekaj tednov in je dosedaj edini nepremagani klub, si bo skušal še v tej zadnji borbi ojačiti svojo pozicijo. Isto velja pa tudi za Reko, ki je znano borbeno in tehnično moštvo. Ker bi bil polovičen uspeh obema kluboma lahko nevaren, bo borba tembolj ogorčena. Priprava za to srečanje je na Viču, kakor tudi v Mostah v polnem teku.

Tekma se vrši ob 10. na igrišču Slovana za Kolinsko tovarno. V predtekmi se bosta ob 8.30 spoprijela v prvenstvu Mars in Sloga. Zaradi nizke vstopnine je obisk vsakomur omogočen.

Ilirija : Jadran

V nedeljo ob 14. na igrišču TSK. Moste

V nedeljo se nadaljuje v Ljubljani posevno hazensko prvenstvo. Ob tej priliki se srečata najljajša predstavnika slovenskega hazenskega sporta Ilirija in Jadran. Tekma pomeni za naše prilike nekaj hazzenski derby, ki naj odloči, komu pripada primat v tej sportni panogi. Poznavalci hazenskih prilik računajo z zmago Ilirije, ki je letos prav resen kandidat za državne prvaka, vendar pa iznenadenja niso izključena. Ako računamo s tem, da je Jadranova družina v jesenski sezoni že dvakrat sigurno porazila izvrstne Gorenjke, in to na Jesenicah, moramo priznati, da je Jadranova sedmorica v poslednjem času močno napredovala in da bo zaradi tega za Ilirijo izredno trd in opasen protivnik, katerega Ilirijanke ne bodo smele podcenjevati, ako si bodo hotele izvozjevati sigurno in izdatno zmago.

Tekma se vrši iz propagandnih oziror na igrišču v Mostah t. j. ob cesti na Fužine.

Savezni izpiti za hazenske sodnike. Uprava LHP sporoča, da bodo drevi ob 20. v posebni sobi kavarne Evrope teoretični sodniški izpiti. Zato morajo biti ob navedeni uri v kavarni Evropa člani sodniške komisije: Baltesar, Kušar, Dobretter ter sodniški kandidati: Luschan, Grinthal, Kosmač in Klepec. Praktični izpiti bodo jutri popoldne na igrišču TSK. Moste. Sodniška komisija in sodniški kandidati, ki bodo pripuščeni k praktičnemu izpitu, morajo biti na igrišču ob 14. Po nalogu podsaveza morajo biti na istem igrišču tudi vse verificirane igralke Ilirije in Jadrana. Kandidati, ki ne pridejo brez zadostnega opravičila k teoretičnemu izpitu, ne bodo pripuščeni k praktičnemu izpitu. V tem primeru zapade tudi vplačana izpitna taksa.

Ljubljanski plavalni podsavez namerava letos prirediti za akademike in srednje šolce z dežele, ki se zanimajo za plavanje in stidrajo v Ljubljani, vadijski tečaj v zimskem kopališču SK Ilirije. Namen tega tečaja je vzgojiti kader organizatorjev, ki bodo v počitnicah doma, če je dana možnost razvoja plavalnega sporta, zbirali plavalce in s tem propagirali plavalni sport. Vsi, ki se resno zanimajo za ta tečaj, naj se s pismeno javijo do 1. XI. t. l. na temištvu LPP Preželi, Ljubljana. Gregrčičeva 10.

Iz smuška — tehniškega odbora JZSS Smuško-tehnični odbor poziva vse tekmovalce na nedeljski olimpijski trening s smučskimi palicami. Zbirališče ob 7. pred Stankom. Ob vsakem vremenu.

ASK Primorje (Lahkotiletska sekcija). Zaradi dogovora o razdelitvi dela pri prevzemu z g. Kleinovim sportnim učiteljem iz Grada, v nedeljek ob 20.30 v Kleini dvorani hotela Metropol sestane vsi odbojnikov in aktivnih članov. Naj pridejo tudi juniorji.

ASK Primorje (nogometna sekcija). Danes ob 19. naj pride pred Emono moštvo, ki je igralo proti Hašku in Berton. celj II.

SK Mars. Isto moštvo, ki je igralo v nedeljo, igra jutri proti Slogi. Naj se javi ob 8. na Slovanu. Reditelji: Kukek, Lotrič, Koman. Juniorsko moštvo pa naj se javi ob 10.30 na igrišču Korotana. Reditelji: Herman, Zernik. Kdor ima opremo doma, naj jo prinese gotovo s seboj.

S. K. Svoboda. Danes ob 19. strogo obvezen članski sestanek, nato važna odgovora seja.

Službeno iz poverjenstva SOOO Trbovlje. Za tekmo Amater: Svoboda se odreja ss Arhar, rezerva Krljkar.

RADIO

Izveček iz programov
Sobota 26. oktobra

Ljubljana 12: Plošče. — 12.45: Vreme, poročila. — 13: Čas, obvestila. — 13.15: Plošče. — 14: Vreme. — 15: Veselih lic na delopust, Radio orkester. — 18.40: Zl. nanji politični pregled (dr. A. Kuhar). — 19: Čas, vreme poročila, spored, obvestila. — 19.30: Nac. ura. — 20: Strahovi: literarno-glasbena prireditve. — 22: Čas, vreme, poročila, spored. — 22.15: Radio orkester.

Beograd 16: Narodna glasba. — 19: Plošče. — 20: Schubertova opereta »Pri treh mladenkah«. — 22.30: Lahka glasba. — Zagreb 12.10: Opera glasba. — 17.15: Lahka godba orkestra. — 20: Violinski koncert. — 20.30: Ruska glasba. — 21.30: Lahka in plesna muzika. — Praga 19.15: Valaške pesmi. — 20.05: Pester program. 20.55: Zvočna igra. — 22.15: Plošče. — 22.30: Lahka glasba. — Varša. — 20: Mešan glasbeni program. — 21.30: Humor. — 22: Lahka in plesna glasba. — Dunaj 12: Iz operet. — 16.30: Opereta »Dijak prosi«. — 19.10: Glasbena reportaža. — 20.15: Idealni teater za vsa. kogar. — 22.10: Arie in pesmi. — 24: Koncert solistov. — Berlin 19: Vojaške koračnice. — 20: Prenos Mozartove opere »Cosi fan tutte«. — 23: Lahka glasba. —

Nedelja 27. oktobra

Ljubljana 7.30: Potreba selekcije pri obnovi vinogradništva (inž. Serž Gorjup). — 8: Čas, poročila, spored. — 8.15: Vokalni in orgelski koncert. Pevske točke: gđc. Vida Rudolfova, orgle: g. Blaž Arnič. — 9: Matineja romantične glasbe (Radio orkester). 9.45: Versko predavanje (dr. M. Opeka). — 10: Prenos cerkvene glasbe iz stolnice. — 11: Slovenske vojaške in narodne pesmi (Akademski pevski kvintet, vmes pjeje g. Mirko Dolničar). — 11.40: O fosforitih, njih predelavi in uporabi kot umetna gnojila (inž. Vojko Knop). — 12: Čas, spored, obvestila. — 12.15: Plošče po željah. — 13: Za zabavo in za ples (Radio orkester). — 16: Dajmo otrokom več srca (Ga. Meglič-Hočevarjeva). — 16.15: Spominna proslava Simona Jenka. — 18: Pesni mladine gre preko meja! Mednarodna prireditve s sodelovanjem mladinskih zborov iz vseh držav sveta. — 19.30: Nac. ura. — 20: Čas, poročila, spored. — 20.15: Pevski koncert mladinskega zbora Jadranski stražarji št. St. Vida nad Ljubljano. — 20.45: Operne fantazije (Radio orkester). — 22: Čas, vreme, poročila, spored. — 22.15: Za ples in kratak čas, prenos s nebotičnika.

Beograd 16: Ruske pesmi. — 17: Narodne. — 20: Zabaven program. — 22.20: Orkester. — Zagreb 16.45: Tamburice. — 20: Recitacije. — 20.15: Pester program. — 22.15: Ples. — Praga 19.05: Pivske pesmi. — 20.05: Koncert češke filharmonije. — 22: Plošče. — 22.35: Orkester. — Varša 20.25: Orkestralni koncert. — 21: Zabaven program. — 22.20: Ples. — Dunaj 11.45: Orkester. — 12.55: Lahka glasba. — 15.30: Godalni kvartet. — 17.55: Mednarodni mladinski koncert. — 20.10: Spevoigra. — 22.30: Klavirski koncert. — 23.25: Jazz. — Berlin 20.15: Zabaven večer. — 21: Iz Berlina. — 22.30: Iz Münchena. — 24: Beethovenov koncert. — Rim 17.30: Lahka glasba. — 20.50: Koncert orkestra in solistov. — 22.30: Ples.

